

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8-12 przed południem i od 5-6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11-12 przed południem.
Rekopiesów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu ul. Grobliowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.00 zł. miesięcznie, 9.00 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.36 zł. miesięcznie, 10.08 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.00 zł., za granicę 9.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 224.

Numer 31.

BYDGOSZCZ, czwartek dnia 7 lutego 1929 r.

Rok XXIII.

Chrześcijański ruch robotniczy w Polsce i jego potrzeby.

II.

Drogi reorganizacji.

Stwierdziwszy niezbyt wesoly stan rzeczy w ruchu oświatowym, musimy się tu pokrótce zastanowić nad drogami naprawy — oczywiście w granicach, w których to szerszą opinię interesowców może. Zainteresowanie się szerszego ogółu temi sprawami uważamy za jeden z warunków wstępnych dla wytworzenia odpowiedniego do reform i korzystnego dla szybszego rozwoju akcji nastroju społeczeństwa. Każdy ruch społeczny potrzebuje takiej atmosfery ogólnej życzliwości, zwłaszcza w okresie początkowym taka cieplarniana temperatura jest konieczną dla przełamania pierwszych lodów. Wprawdzie na naszym terenie ruch ten jest już stary — czasami ma się nawet wrażenie, że aż — starczy. Starczość ta zaznacza się w zbyt wolnym nie-raz tempie rozwoju, w zbyt małej ogólności ilości członków w przewadze konserwatywnego trwania nad ruchem i przedsiębiorczością. Na szczęście nie odnosi się to bynajmniej do całego Związku, który jako całość jest jednak silny i żywotny i w każdym razie — choć nie zbyt szybko, to jednak zdrowo i normalnie kroczy naprzód.

Wzmocnienie zainteresowania się społeczeństwa akcją oświatową uważamy za konieczne w tej chwili ze względu na to, że nadszedł czas, w którym ruch ten staje w obliczu zadania **wielkiej i powszechnej reorganizacji** i miejmy nadzieję — wchodzi w okres **wzmoczonego i szerszego rozwoju**.

W jakim kierunku winna pójść reorganizacja? Przedewszystkiem trzeba **wskrziesić Zjednoczenie**. Sprawa ta jest na dobrej drodze, odbyły się już **wstępne konferencje**, na których zaznaczyło się powszechnie u kierowników ruchu oświatowego zrozumienie konieczności wskrzeszenia a raczej stworzenia ogólnokrajowej centrali.

Możnaby wprowadzić mieć wątpliwości, czy wskrzeszenie nie jest przedwczesne, skoro właściwie tylko jeden Związek jest w pełni czynny, a gdzieindziej istnieją tylko organizacje względnie centrale lokalne. Warszawa i Łódź posiadają wprawdzie aparat organizacyjny dobrze rozbudowany — i przedewszystkiem są tam silne podstawy finansowe w dużych własnych nieruchomościach z salami, kinem i t. d. Ale centrale te narazie nie obejmują swą działalnością swojej diecezji, lecz organizują się do intensywnej wprawdzie pracy na terenie Warszawy wzgl. Łodzi.

Mimo tego stanu rzeczy sądzimy, że **czas najwyższy** stworzyć ogólną centralę, której zadaniem będzie: 1) stopniowe **uzgodnienie metod**, oczywiście z uwzględnieniem różnorodności warunków. 2) stworzenie i scentralizowanie **akcji wydawniczej**, 3) ogólne kierownictwo całego ruchu

Ostry kryzys w rządzie berlińskim.

Centrowcy domagają się więcej tek.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 6. 2. Rokowania koalicyjne w Niemczech i Prusach rozbiły się. O ile dziś do godziny 11 w południe nie zostanie zawarty kompromis, ustąpi z gabinetu jedyny przedstawiciel partii centrowej, minister komunikacji von Guérard.

Centrum domaga się jeszcze dwóch tek: sprawiedliwości i obszarów okupowanych. Z drugiej strony wysuwa duże żądania niemiecka partja ludowa, która przedewszystkiem chce udziału w rządzie pruskim. B.

Otrzymają Trockiego z powrotem... w zaplombowanym wagonie.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 6. 2. Rada ministrów Rzeszy rozważała w dniu wczorajszym sprawę ewentualnego pozwolenia na pobyt Trockiego w Niemczech.

Według ostatnich wiadomości z Kowna, przybył Trocki we wtorek do Moskwy, i zamieszkał pod miastem, gdzie ma przebywać aż do swego wyjazdu za granicę. Wobec tego, stają się niewiarygodnymi pogłoski z ostatnich dni o rze-

komej ucieczce Trockiego z Rosji i jego rozbiściu się na Morzu Czarnym.

Jak się korespondent „Dziennika Bydgoskiego“ dowiaduje, panuje w berlińskich kolach politycznych obawa, że rzekome wydalenie Trockiego jest fintą (podstępem), a w rzeczywistości prowadzić ma dawny przywódca bolszewicki agitację komunistyczną w Europie. B.

Niepoprawni militaryści.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 6. 2. Przywódca frakcji parlamentarnej nacjonalistów niemieckich hr. Westarp wniósł wczoraj w Reichstagu interpelację piętnującą zdradę stanu lewicy socjalistycznej, która, jak czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego“ wiadomo z poprzednich depeesz, wystąpiła prze-

ciw istnieniu Reichswehry.

Hr. Westarp żąda ukarania winnych sabotażu armji, oraz **zniesienia nietykalności poselskiej** w stosunku do agitatorów antymilitarystycznych, wprowadzających ferment swojemi publikacjami i decyzjami. B.

W Kownie nic się nie zmieniło.

Walka Plechawiczusa z Waldemarasem nie rozstrzygnięta.

Kowno, 6. 2. (AW). Pułkownik Plechawiczus odbył dłuższą konferencję z prezydentem Smetoną i miał mu przyrzec, że nie będzie prowadził aktywnej walki przeciw Waldemarasowi, natomiast będzie stopniowo dążył do dymisji obecne-

go rządu. W kołach politycznych kowieńskich uważają, iż przepaść między premierem a ministrami dalej się pogłębia tak, że niedaleki jest już dzień, w którym Waldemaras będzie musiał podać się do dymisji.

Z obrad Sejmu.

Kolei Państwowych pod zastaw nie oddamy. — Jednolity front drobnych rolników.

Warszawa, 6. 2. (tel. wł.). Wczoraj na wstępie posiedzenia tłumaczył się poseł Sanojca w sprawie swego stanowiska, zajętego odnia poprzedniego, przy referowaniu budżetu ministerstwa reform rolnych. Przeciw Sanojcy wystąpił ostro poseł Kwapiński (PPS).

Przy omawianiu budżetu min. komunikacji rozważano **sprawę podwyżki kolejowej taryfy**, zapowiedzianej za kilka tygodni, dalej **sprawę urlopów i plac personelu kolejowego**.

Rząd czyni starania o uzyskanie **pożyczki zagranicznej**, zaciągnie ją jednak tylko na możliwych warunkach. **Kolei**

państwowych pod zastaw dawać nie można.

W dyskusji nad budżetem min. rolnictwa przedstawiciele stronnictw ludowych ostro atakowali ministra Niezabytowskiego, zarzucając mu brak programu i **uprzywilejowanie większego rolnictwa, ze szkodą dla rolnictwa drobnego**. Na zarzuty odpowiadał minister Niezabytowski.

Nad referatem min. reform rolnych dysputowali ostro również posłowie stronnictw chłopskich. Poseł **Michalkiewicz** (Piast) nawoływał do utworzenia **jednolitego frontu chłopskiego**.

Następne posiedzenie Sejmu jutro.

robotniczego. Łatwiej bowiem przeprowadzić uzgodnienie wtedy, gdy ruch jest w początkach, niż w okresie pełnego rozwoju. Przytem jedynie istnienie takiego ogólnokrajowego ośrodka może przyspieszyć organizację poszczególnych Związków i nadać im względnie jednolity charakter.

Jedną z najtrudniejszych spraw będzie **uzgodnienie metod**. Różnorodność pod tym względem jest bardzo wielka. Na terenie b. Kongresówki panuje zasada **koncepcji**. Ruch oświatowy mimo formalnej niezależności, stanowi tam **integralną część pracy politycznej Ch. D.** Dzięki temu i kontakt z ruchem zawodowym jest

bardzo bliski. Ale nie koniec na tem. Tworzą się **coraz to nowe placówki** pracy kulturalnej wzgl. samopomocowej w ścisłym oparciu o ruch Chrześcijański społeczny: są więc **spółdzielnie oszczędnościowo-kredytowe i spożywców**, których nie zaprzestano organizować mimo przyłączenia się dawnej centrali Spółdzielni Spożywców Robotników Chrześcijańskich, która posiada 10 oddziałów i 50.000 członków, do ogólnokrajowej organizacji spółdzielczej. Organizuje się też **kolonie wakacyjne dla członków i ich dzieci** (u nas robi to osobne towarzystwo „Stella“), tworzy **kasy dla chowania ubogich** (jest to już zakres akcji filantropijnej) — a co najważniejsze, rozpoczęto już (w Warszawie) poważną **akcję budowlaną**. W Wielkopolsce przeciętnie zupełnie — różne dziedziny pracy są nietylko zupełnie wyodrębnione — ale nawet **zatrucili one między sobą wszelki bliższy kontakt**. Odnosi się to do ruchu spółdzielczego i kredytowo-oszczędnościowego oraz do akcji filantropijnej, jak kolonie dziecięce, przytulki dla starców, grzebanie niezamożnych umarłych. Społeczny ruch budowlany jeszcze u nas nie rozpoczął się wogóle. Są dopiero pewne zaczątki (akcja ks. prob. Chilomera w Główniej). O kolonjach wakacyjnych dla robotników również u nas jeszcze nie pomyślano.

Wobec zbliżającej się szybko reorganizacji **całego obozu chrześcijańsko-społecznego** w związku z będącym w toku **połączeniem Ch. D. z N. P. R. prawicą i Ch. Z. Z. z Z. Z. P.**, trzeba będzie rozstrzygnąć zasadniczo, jaki winien być **stosunek wzajemny ruchu oświatowego, zawodowego i samopomocowego oraz akcji politycznej**. Kwestja jest bardzo skomplikowana i musimy tu postawić jedynie kilka ogólnych zasad.

Ruch oświatowy wchodzi w skład t. zw. **„Akcji Katlickiej”**, której organizacja w najbliższym czasie zostanie ustalona. Zakres jej jest kulturalno-religijny z włączeniem ruchu charytatywnego — lecz z **bezwzględny wykluczeniem polityki**. Wobec wyraźnych wskazówek Stolicy Apostolskiej nie można więc Towarzystw Robotniczych — nawet po zespoleniu chrześcijańskiego obozu pracy — bezpośrednio do polityki wciągać, jak to się dzieje — faktycznie — w Małopolsce i b. Kongresówce. Zresztą nie byłoby wskazaniem narażać tę pracę na wstrząsy, którym zawsze podlega życie polityczne. Nie biorąc udziału w polityce, winny jednak Towarzystwa do niej się przygotowywać — i to nader gruntownie. Do przygotowania tego należy poznanie prądów i programów politycznych — chrześcijańskich i radykalnych. Nie może to jednak być jedynym zadaniem. Uświadomienie obywatelskie i religijne oraz ogólnie społeczne musi odgrywać rolę równouprawnioną. Dla wzmocnienia organizacji i zachęcenia do niej należy dawać pewne korzyści, jak np. **kasy pośmiertne**, które winny być oparte o centralną kasę diecezjalną, urządzić wycieczki zbiorowe, kolonie wa-

kacyjne, gwiazdki dla dzieci członków itd.

Z ruchem **semopomocowo-gospodarczym** należy utrzymywać ścisłą łączność przy zachowaniu niezależności organizacyjnej, by uniknąć przeciążenia organizacji i jej kierowników, którzy muszą swą energję w różnych kierunkach rozpraszać. **Łączność** powinna się zaznaczać nie tylko w konkretnym współdziałaniu i wymianie członków i usług, ale i w wyrobieniu poczucia, że wszystkie te organizacje stanowią **część wielkiego ruchu chrześcijańsko-społecznego**. Gdzie brakuje potrzebnej inicjatywy, winien z nią wystąpić sam ruch kulturalno-oświatowy, n. p. w sprawie budowania mieszkań.

Stosunek wzajemny między ruchem oświatowym a zawodowym powinien być również bliski i uregulowany. Towarzystwa winny mieć w stosunku do Związku świadomość, że to „nasz” Związek, do którego każdy członek należeć powinien (oczywiście na prawach wzajemności). Można by nawet próbować przeprowadzenia obowiązkowej przynależności członków jednej organizacji do drugiej na drodze uchwał — choć sprawa ta oczywiście nie będzie łatwa. W każdym razie jednak należy do tego dążyć — gdyż tylko w ten sposób można będzie uzyskać trwałe pozyskanie robotników dla obozu chrześcijańskiego. Oczywiście, że Towarzystwa muszą sobie zachować swobodę krytyki, zresztą wzajemnej. **Podział pracy** należy tu dobrze przeprowadzić, by ruch zawodowy nie zabierał się do tego, co załatwia oświatowy, i na odwrót. Tak np. kasy pomiarowe winny pozostać przy Towarzystwach — a pośrednictwem pracy winny się zająć Związki Zawodowe. W dziedzinie oświaty Związki winny jedynie zająć się oświatą czysto zawodową, pozostawiając ogólne uświadomienie Towarzystwom.

Na takich mniejszej zasadach winna się oprzeć reorganizacja i ujednostajnienie ruchu społecznego na terenie ogólnopolskim.

Drugim zadaniem Zjednoczenia winno być **stworzenie silnej akcji wydawniczej**. Organ oświatowy winien być jeden z dodatkami dla poszczególnych dzielnic wzgl. Związków. Istniejące organy winny się odpowiednio przekształcić i podzielić pracę między siebie. Jedynie w ten sposób można stworzyć w dzisiejszych warunkach silną prasę, stojącą na wysokim poziomie. Tak samo wydawnictwo drukarni organizacyjnych winno należeć do „Zjednoczenia”.

Trzecie zadanie tej centrali — to **ogólne kierownictwo**, a więc opracowywanie ideologii i walka o jej realizację za pomocą ruchu politycznego i zawodowego. Ten kontakt góry organizacyjnej jest życiową koniecznością, której ominąć niepodobna. Oczywiście, że nie może się to odbywać w formie wyraźnego mieszania się do polityki — lecz przez podsuwanie jej swoich wymagań.

Ukoronowaniem reorganizacji ruchu społecznego będzie prawdopodobnie **ogólnokrajowy kongres społeczny**, który się ma odbyć w Poznaniu w początkach września br. Ale o tem napiszemy więcej, gdy będzie czas ku temu. **Dr. Andrzej Niesiołowski**

Wyrok w Sonnenburskim procesie.

Berlin, 6. 2. Zapadł już wyrok w procesie Schupo w Sonnenbergu. Część oskarżonych uwolniono, część skazano na 6 do 12 tygodni więzienia.

Łagodny wyrok tłumaczy się tem, że nie dano wiary zeznaniom więźniów, skazanych na ciężkie więzienie. W ten sposób nieuczciwi urzędnicy wprawdzie nie zostali ukarani należycie — zwrócono jednak uwagę na niemożliwe stosunki, panujące w państwowych niemieckich urzędach i instytucjach.

Briand przygotowuje Paneuropeę. Projekt ministra francuskiego zmierza do unifikacji Eu. opy pod względem gospodarczym.

Paryż, 6. 2. (Tel. wł.) W paryskich kołach parlamentarnych krąży pogłoski, jakoby Briand już od dłuższego czasu pracował nad projektem organizacji Europy pod względem gospodarczym na wzór Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Pragnieniem

Brianda jest podobno, by plan jego wprowadzono w czyn jeszcze za jego życia. Ogólne zarysy projektu francuskiego ministra spraw zagranicznych są podobno mocarstwom sąsiednim już znane, gdyż zostały im zakomunikowane.

Niemcy wnoszą nową skargę do Ligi Narodów

w sprawie mniejszości na Górnym Śląsku.

Genewa, 6. 2. (Tel. wł.) Do generalnego sekretariatu Ligi Narodów wpłynęła już na piśmie skarga niemiecka w przedmiocie rzekomego ucisku mniejszości niemieckiej na polskim Górnym Śląsku. Niemcy domagają się postawienia na porządku obrad najbliższego

posiedzenia rady Ligi następującego punktu: Gwarancja ze strony Ligi Narodów postanowień o ochronie mniejszości

Sprawa „Volksbundu” wejdzie zatem pod obrady w dniu 4 marca br.

Paryżanie zachwyceni

„Miss Polonia”.

Paryż, 6. 2. (tel. wł.) Do Paryża przyjechała panna Władysława Kostakówna, najpiękniejsza kobieta Polski, w towarzystwie dyrektorowej Huzarskiej. Na dworcu panie były oczekiwane przez przedstawicieli prasy oraz nieprzejrzane tłumy Paryżan. „Miss Polonia” zamie-

szkała w hotelu „Palais d'Orsay”. Weźmie ona udział w balu, przyczem zostanie przedstawiona prezydentowi republiki. Prasa francuska jest zachwyconą wybranką Polski, wszystkie dzienniki zamieszczają sążniste artykuły o niej, oraz fotografie.

Co się dzieje w Hiszpanji?

(Telefonem od własnego korespondenta).

Paryż, 6. 2. Na skutek zamieszek w Hiszpanji obniżył się kurs pesety.

Koła polityczne we Francji i Anglii liczą się z możliwością upadku Primo do Riveri, tem bardziej, że bunt objął również marynarkę wojenną.

Duńska para królewska wyjechała z Paryża do Hiszpanji. Na terenie hiszpańskim przedsięwzięto specjalne środki ostrożności, aby goście mogli spokojnie dojechać do Madrytu. W.

Olbrzymi rabunek w banku.

Rabusi od kilku tygodni kopali podziemne przejście. — Łupem bandytów padło 2 i pół miliona marek.

Berlin, 6 lutego.

(z) Do skarbcza filji „Direkcji Spółki Dyskontowej” w Berlinie, ul. Kleista 23 dostali się podziemnym przejściem z Wyttensberskiego placu nieznanymi przestępcy.

Rabusiom udało się otworzyć niektóre skrytki kasy pancernej; zrabowali oni przeszło 2 i pół miliona marek.

Włamywacze pracowali nad planem włamania od szeregu tygodni. Przez labirynt piwnic, ciągnących się wzdłuż ulicy, utworowali oni sobie drogę prosto do skarbcza bankowego. Dotąd też doprowadzili oni kabel elektryczny, rurę gazową i wodociagową. Wszelkie ślady ukryli oni treskliwie; ziemię znosili w worach do jednej z piwnic i ukrywali ją pod koksem. Wreszcie **wywiercili dziurę do bankowego schowku**, wyłamali drzwi szaf i kas i splądrowali je doszczętnie. Akcje, papiery zagraniczne i stare pieniądze banknoty, poza tem klejnoty rozrzućli po kątach, zabrali tylko pieniądze.

Kiedy następnego dnia otwierano skarbiec, sądzono wprzód, że mechanizm się zepsuł. Wprawdzie nie dzwoniły dzwonki alarmowe; nikt jednak nie przypuszczał włamania. Żaden ślusarz nie mógł drzwi otworzyć. Zdecydowano się zrobić wylom w murze. **Trzech murarzy i kilku pomocników** pracowało

Silny mróz.

Bydgoszcz, 6. 2. Podczas gdy wczoraj popołudniu temperatura wynosiła tylko 5 stopni mrozu, a nawet zaczął padać śnieg, dziś rano termometr wskazywał znowu 22 stopnie zimna. Niebo jest pogodne, nadto świeci słońce. Odwilż spodziewaną jest dopiero pod koniec tygodnia (nów jest 9 bm.)

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 6. 2. (Tel. wł.) Jutro w Sejmie nastąpi ratyfikacja paktu Kelloga. Przemówić ma przytem min. Zaleski.

Warszawa, 6. 2. (Tel. wł.) Poseł rumuński w Warszawie, p. Davila, upoważniony został przez rząd rumuński do podpisania dodatkowego protokołu do paktu Kelloga imieniem Rumunii. Poseł Davila wyjechał już do Moskwy. Min. Zaleski stawiał mu do dyspozycji swój wagon salonowy. W Moskwie poseł Davila spotka się z posłem Patkiem. Podpisanie protokołu nastąpi prawdopodobnie 8 lutego.

Paryż, 5. 2. (tel. wł.) Generalny agent reparacyjny Parker Gilbert zachorował tu na lekką grypę i dlatego zmuszony jest odłożyć swój przyjazd do Berlina.

Paryż 5. 2. (tel. wł.) Przybyła tu królewska para duńska i przyjęta została przez prezydenta Francji Doumergue.

Ryga, 5. 2. (tel. wł.) Wczoraj wieczorem wyjechał do Rygi min. spraw zagranicznych Estonji Lattik, w celu odbycia narad z lotewskim min. spraw zagranicznych Balodisem. Powodem — konferencja w sprawie noty Litwinowa i paktu Kelloga.

Paryż, 6. 2. (Tel. wł.) Na jednym z podmiejskich dworców Paryża Asnieres wpadł pociąg elektryczny na drugi pociąg oczekujący na sygnał wjazdowy. Około 40 osób rannych.

Berlin, 6. 2. (Tel. wł.) Wczoraj o godz. 10 wiecz. umarł w jednym z berlińskich sanatoriów lotnik transatlantyki **baron von Hünefeld**. Cierpiał on od szeregu lat na żołądek i umarł pod narkozą przed operacją.

Sensacyjny zwrot w procesie „wychowanków” studzińskich.

Jak się w ostatniej chwili dowiadujemy, rozprawa przeciw „wychowankom” zakładu poprawczego w Studzińcu została odroczone, ponieważ jeden z głównych oskarżonych, Grochal, nie może zjawić się na sali sądowej. Został on bowiem w więzieniu przez innych więźniów dotkliwie pobity.

We Lwowie pada śnieg...

Lwów, 6. 2. (AW.) Wczoraj nastąpiło w Małopolsce Wschodniej pewne ocieplenie. Pada śnieg. Pociągi przychodzą w dalszym ciągu z opóźnieniem. Osobowy warszawski przybył do Lwowa z 120 minutowym opóźnieniem, łódzki z 50 minutowym, krakowski z 60 minutowym opóźnieniem.

W Bułgarii mrozy.

Sofia, 6. 2. (Tel. wł.) Całą Bułgarię nawiedziła fala niebywałego zimna. Notuje się obecnie 24° zimna. Z różnych stron kraju nadchodzą wiadomości o licznych wypadkach śmierci.

Aresztowanie przywódcy Irlandczyków.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Londyn, 6. 2. Policja północno-irlandzka zaarrestowała przywódcę nacjonalistów irlandzkich de Valerę, i osadziła go w więzieniu w Belfast.

Zwolennicy de Valery wszczęli kroki w Londynie i Dublinie, aby uzyskać

zwolnienie aresztowanego, który przez złożenie przysięgi na wierność konstytucji zawarł pokój z Wielką Brytanią i rządem południowo-irlandzkim. **TL.**

Wielkie i zuchwałe włamanie do sklepu jubilerskiego.

„Fachowcy” przy robocie. — Wartość łupu około 50000 zł.

„Nowy Kurjer” donosi z Poznania: W nocy z soboty na niedzielę dokonano zuchwałego włamania do sklepu złotniczo-jubilerskiego firmy S. Kulpiec przy ul. Gwarnej 14.

Właściciel przyszedłszy rano na kilka minut przed 8 do sklepu, spostrzegł porzucane biżuterje i częściowo opróżnione gablotki. Zie przecucie nie omyliło go. Złodzieje! Jak natychmiast stwierdził, włamywacze wtargnęli przez okno od strony podwórza do pracowni, wyłamując żelazne kraty.

Złodzieje zabrali tylko cenniejsze przedmioty jak: złote i srebrne biżuterje, perły, kamienie drogie itp, pozostawiając przedmioty mniejszej wartości i imitacje. Wskazuje to, że mamy do czynienia z bandą pierwszorzędnych „fachowców”, co zresztą potwierdza również wprawa, z jaką złodzieje operowali.

Ogólna wartość skradzionych przedmiotów wynosi mniej więcej 50 000 zł. Policja wszczęła energiczne śledztwo i jest już na tropie złodziejskiej bandy.

MYDŁO JELEŃ SCHICHT
używane przez wszystkie gospodynie.

Niebezpieczeństwo wewnętrzne.

Warszawa, 4. lutego.

Z trybuny sejmowej, z której od kilku dni padają pod adresem rządu i jego członków słowa często zasłużonej, a często niezasłużonej krytyki, rozbrzmiał głos, który powinien znaleźć żywy odgłos w całym społeczeństwie polskim, oraz wśród tych grup z posród mniejszości narodowych, które lojalnie stoją na stanowisku państwowości polskiej. Przemówił minister, w którego ręku spoczywa nie tylko administracja polityczna, ale również bezpieczeństwo państwa i jego obywateli. Pomijam tę część przemówienia p. dr. Składkowskiego, w której usiłował polemizować mniej lub więcej szczęśliwie z zarzutami, stawianymi mu tak ze strony mówców opozycyjnych, jak również ze strony przedstawicieli tych ugrupowań sejmowych, które w stosunku do rządu zajmują stanowisko ściśle rzeczowe. Chodzi mi o podkreślenie tych wywodów p. ministra, które dotyczą akcji skierowanej przeciw całości państwa.

P. Składkowski, broniąc funduszu dyspozycyjnego, i tłumacząc jego konieczność stwierdził, że 9/10 funduszu dyspozycyjnego jest używane na walkę z działalnością wewnątrznych wrogów państwa. Do tych wrogów należy przede wszystkim komunizm, zasilany funduszami zagranicy. Władze bezpieczeństwa nie mogły należycie przeciwdziałać akcji komunistycznej, nie rozporządzając funduszami odpowiednio wysokimi do tych sum, jakie na robotę komunistyczną wrogą państwu, płyną z zagranicy. Dlatego też komunizm mógł rozwinąć się w sposób bardzo niepokojący. Na obszarze państwa, szczególnie na ziemiach wschodnich, działa 35 okręgów akcji komunistycznej. Każdy z okręgów podzielony jest na szereg organizacji niższego typu włącznie do t. zw. jacejek. W organizacji komunistycznej pracuje cała falanga emisariuszów suto cplacana. Działacze komunistyczni po-

bierają pensje dochodzące do 720 zł. miesięcznie i więcej. Niezależnie od agitatorów działających na miejscu, przyjeżdża do Polski cała sfera kurjerów technicznych przewożących druki propagandowe, odezwy, instrukcje itp. Na tę propagandę techniczną wydaje się do 50.000 zł. miesięcznie.

Obok propagandy komunistycznej, tak groźnej dla całości państwa i jego stosunków wewnętrznych działają przeciw państwu organizacje mniejszości narodowych, z których najgroźniejszą jest ukraińska organizacja wojskowa. Trzecim środkiem propagandy antypaństwowej, szczególnie w województwach

wschodnich jest zasilanie obcym pieniędzem organizacji gospodarczych, istniejących wśród niepolskiej ludności. Tej propagandzie można skutecznie przeciwdziałać jedynie tylko przez odpowiednio wyższe świadczenia na cele gospodarki kresowej ludności. Nie należy wreszcie zapominać o sieci organizacji szpiegowskich, utrzymywanych przez naszych sąsiadów zwłaszcza ze wschodu. W jednym tylko roku 1928 wykryto i zlikwidowano 73 afer szpiegowskich.

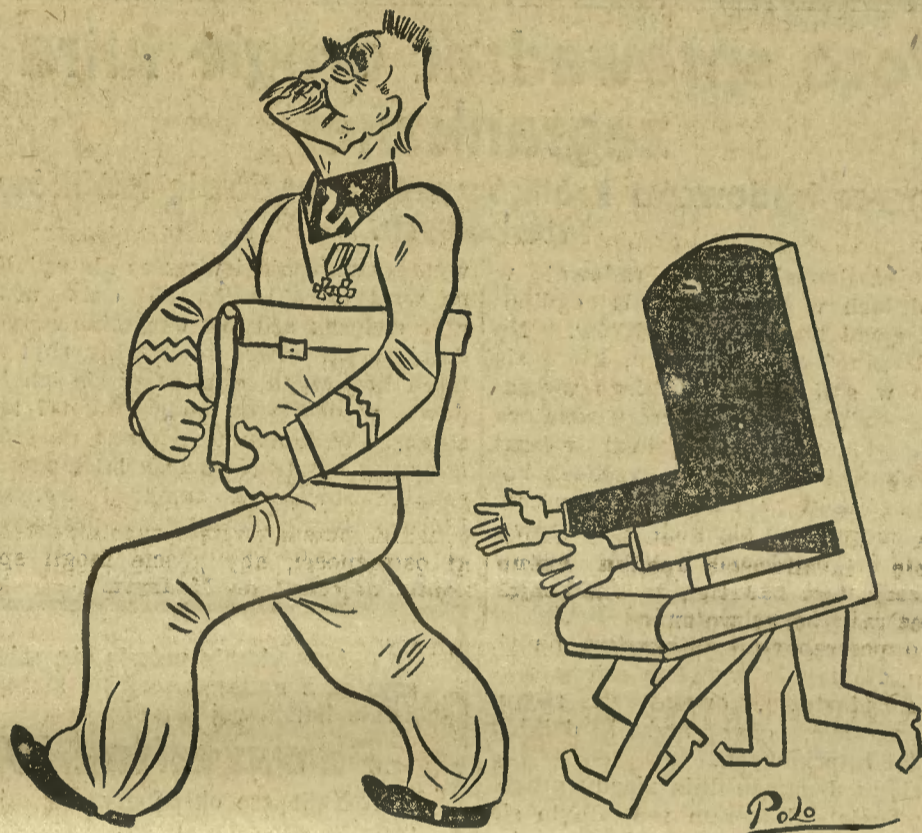
Oto kilka tylko cyfr przytoczonych przez p. ministra spraw wewnętrznych. Jakież groźne są te suche cyfry! Czyż nie powinny one wstrząsnąć sumieniami

polskimi? Wszak zagrożony jest byt polityczny państwa. Niebezpieczeństwo jest o wiele groźniejsze, niż to wynika z cyfr powyżej przytoczonych. Przecież znaczna część wrogiej akcji uchodzi uwagi władz bezpieczeństwa. Gdyby aparat państwowy mógł wystarczyć na wyśledzenie każdego przejawu akcji komunistycznej i działalności agitatorów z posród mniejszości narodowych, wtedy dopiero moglibyśmy zrozumieć całą groźbę sytuacji.

Byłoby grubym nieporozumieniem, gdyby społeczeństwo cały ciężar walki z antypaństwową propagandą chciało zrzucić tylko na barki rządu. Choćby minister spraw wewnętrznych otrzymał kilkakrotnie wyższy fundusz dyspozycyjny, nie wystarczy to do zważenia organizacji, dążących do podkopania fundamentu gmachu państwowego. Trzeba bowiem uzmysłowić sobie, że akcja wrogów państwa tylko wtedy odniesie skutek, jeśli natrafi na odpowiednio podłoże. Należy więc dążyć do tego przez usuwanie tego wszystkiego, co ułatwia propagandę agentów obcych oraz wrogów wewnętrznych. W pierwszym rzędzie należy uświadamiać społeczeństwo o groźbie niebezpieczeństwa. Gdy to uświadczenie dojdzie do każdej chaty włościańskiej, do każdej izdebki robotniczej, propaganda komunistyczna natrafi na taki opór moralny, że nie osiągnie żadnego sukcesu. Odporność społeczeństwa jest najlepszą tamą przeciw fali akcji antypaństwowej.

Rzecz oczywista, że w walce z wrogiem państwa wielką rolę przypada organom rządowym. Żle jest, jeśli te organa szukają wrogów państwa tam gdzie ich niema, np. wśród ugrupowań politycznych umiarkowanych. W ten sposób tracą ślady właściwych zbrodniarzy, a zużywają siły do walki z niebezpieczeństwem urojonym. Konsolidacja, a nie rozdrabnianie społeczeństwa — to również skuteczny środek w walce z komunizmem i z akcją wrogich państwu organizacji mniejszościowych. Niemniej i odpowiednia akcja gospodarcza, o czym słusznie wspominał p. dr. Składkowski,

Gdyby dziadek chciał dziś odejść,

to fotel sam leciałby za nim i prosił go, aby został.

Bolesław Koreywo.

Zezowate sumienie.

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy.)

Odczuwał w swej czelności i cynizmie własną przewagę nad logicznym i uczciwym rozumowaniem tego człowieka, kierującego się jeszcze etyką przedwojenną.

Wywołując przeto na twarz swoją wyraz szlachetnej pobłażliwości, odparł spokojnie:

— Panie doktorze, jesteś pan niewątpliwie rutynowanym i cenionym badaczem fizycznych cierpień ludzkości, lecz dusza ludzka pozostała dla ciebie, jak zresztą i dla większości ludzi niezbadaną zagadką. Dlaczegoż, nie usiłując uchylić nawet rąbka tajemnicy tej duszy, beczczęsisz pan mnie, zarzucając mi nیکczemność, której nie popełniłem?

— Jakto, pan śmiesz jeszcze zaprzeczać temu?! — zawołał Krechowiecki podniecony do najwyższego stopnia, wyczuwając w słowach Kubickiego chęć wykręcenia się kłamstwem z postawionego mu wyraźnie zarzutu.

— Wysłuchaj mnie pan spokojnie, po męsku... — odrzekł Kubicki, hypnotyzując doktora swym spokojnym, stalowym wzrokiem: wiem co masz na myśli i niczego nie zamierzam się zapierać. Powiem ci więcej niżli pan spodziewałeś się wysłuchać ode mnie, a je-

śli, gdy odkryję przed tobą tajemnicę mej duszy, uznasz za słuszne potępić mnie, nazywając mnie nadal nیکczemnikiem, jak to nierozważnie uczyniłeś przed chwilą, wówczas służę ci wszelką satysfakcją. Jestem jednak prawie przeświadczony, że to, co usłyszysz za chwilę nakaze ci cofnąć swe słowa i podać mi dłoń z prośbą o przebaczenie. Bo ty, panie doktorze skrzywdziłeś mnie niesłusznie przed chwilą, ja zaś nikomu krzywdy nie wyrządziłem dotychczas.

Tak przejął się swą trudną rolą, że wypowiedział tę długą a tajemniczą tyradę tonem zabarwionym nutką zupełnej szczerzej uczciwości.

Krechowiecki był wprost oszołomiony tą niespodzianą repliką i nie widząc co ma o tem wszystkim myśleć rzekł mniej pewnym niż poprzednio głosem:

— A więc słucham pana. Ogólnikami nie przekonasz mię pan. Zarzuty moje opieram na faktach...

— Tak, na faktach, lecz nie są ci znane tych faktów pobudki... Słuchaj więc, panie doktorze! Masz mi do zarzucenia, że zaprosiłem do mego mieszkania pannę Helenę Ostańską, że pozwoliłem sobie proponować jej spójnicę ze mną podwieczorku, że wreszcie oświadczyłem jej, iż pragnąłbym, aby zawsze była przy mnie...

— A mówiąc to objąłeś ją pan i usiłowałeś przemocą pocałować ją w usta! — zawołał Krechowiecki, tracąc cierpliwość.

— I tego się dopuściłem też... — potwierdził tamten spokojnie. Oto są fakty, za które mianowałeś mię pan nیکczemnikiem! Nieprawdaż?

— Istotnie... i podziwiam czelność pana, z jaką obstajesz przy tem, iż nie było w tem ze strony pana podstępny i nیکczemności.

— Panie doktorze! Mityguj się pan, bo to, co usłyszysz ode mnie za chwilę, być może, każe ci zawstydić się słów twoich... — rzekł Kubicki z robioną powagą.

— Więc mów pan do króćset! — wykrzyknął Krechowiecki błędąc coraz bardziej.

— Czy nie podpadło jednak panu to, dlaczego ja, człowiek obcy, nie namyślając się ani chwili, pospieszyłem wówczas na dworzec, aby uchronić pannę Helenę od pohańbienia? Nie mówię już o tej drobnostce — o fotografii — dla odnalezienia której poruszyłem w mieście dziesiątki ludzi, byle odnaleźć tę drogą dla panny Heli pamiątkę?

— Sądze, że były to dowcipnie obmyślane przez pana kroki przedwstępne, mające na celu pozyskanie zaufania mej narzeczonej, którą pragnąłeś pan złowić we własne sidła i pohańbić...

— Zamilcz pan!... — zawołał na ten raz Kubicki groźnie: jesteś pan za okrutny w swych bezpodstawnych podejrzeniach. Wnet się przekonasz pan, jak daleki jesteś od prawdy! Otóż wiedzę że czyniłem to wszystko dlatego, iż istotnie dbałem o cześć i szczęście panny Heleny niewątpliwie znacznie więcej niż ty! — Ratowałem ją od pohańbienia, wypowiedziałem szczerze nieziszczalne marzenie, iż pragnąłbym, aby zawsze była przy mnie, wreszcie zapragnąłem chociaż raz w życiu dotknąć wargami jej ust ukochanych dla-

tego, że jestem jej ojcem... Rozumiesz pan? Jej rodzonym ojcem, o czym ona nie wie i nawet nie powinna wiedzieć... Kląjże mię teraz i rzucaj gromy potępienia na głowę ojca za to, że nie zdołał przemóc w sobie tęsknoty do córki i miłości dla niej! Cóż powiesz mi teraz, mój okrutny przyszły zięciu? — zakończył grzytliwie, przesywając swego przeciwnika spojrzeniem, przepojonym pogardliwą wyższością.

Gdy wyrzekł te słowa, Krechowiecki doznał uczucia, jakgdyby go smagnięto różgą po twarzy.

W jakże fałszywej sytuacji znalazł się on w tej chwili. Przyszedł tu w roli karzącego sędziego i oto ten człowiek, którego przed chwilą zbezczescił mianem nیکczemnika, obwiniając go o podłość, jakiej rzekomo dopuścił się względem Heli, strofuje go słusznie, udowadniając z bolesną szczerością, że zastawia nie na pogardę i potępienie, lecz na szacunek i współczucie na głębsze. Nie będąc skłonny do podejrliwości nie śmiał w tej chwili posadzać Kubickiego o fałsz i zmyślenie. Zbyt przekonawujące i śmiałe były twierdzenia, jakie przed chwilą usłyszał z ust Kubickiego.

A jednak odczuł, że nie może polegać li tylko na tem gołosłownem oświadczeniu, że winien zażądać potwierdzenia tych słów jakimś realnym dowodem. Nie mógł wszak na ślepo zaufać słowom człowieka, który od pierwszej chwili poznania nie umiał wzbudzić w Krechowieckim ani ufności, ani szacunku lub sympatji.

(Ciąg dalszy nastąpi).

może w wysokim stopniu stępić ostrze machinacji przeciwpaiństwowych.

Uwagi powyższe skreśliam dlatego, by zwrócić uwagę społeczeństwa na niebezpieczeństwo, o którym mówił p. dr. Składkowski, a zarazem zachęcić je do poparcia wszelkich wysiłków, mających na celu sparaliżowanie akcji, która w naszym położeniu geograficznym jest szczególnie groźna.

Zabrzeżski.

Z KRAJU.

Przemysł przed sądem.

Przed sądem w Sosnowcu stał niejaki Szymon Grun. oskarżony o handel przemycanych towarów jedwabnych. Grun skazany został na karę pieniężną w wysokości 19 927 zł z zamianą w razie niezapłacenia na dwa lata więzienia, skonfiskowanie zakwestjonowanego towaru oraz uiszczenie opłat sądowych.

Niedługo trwała zgodą

Małżonkowie Woźniakowie z Maliszewa (w powiecie radomskim) od dłuższego czasu żyli z sobą w niezgodzie. W końcu postanowili się pojednać i w tych dniach udali się do proboszcza, gdzie się pogodzili. W drodze powrotnej wyznika między nimi kłótnia, podczas której Woźniak strzelił z rewolweru do żony, trafiając ją w głowę, poczem zbiegł. Stan rannej jest beznadziejny.

4 lata domu karnego za działalność wywrotową.

Sąd okręgowy w Łomży rozpatrywał sprawę 12-tu oskarżonych o przynależność do organizacji antypaństwowej w Broku. Po zamknięciu przewodu sądowego przewodniczący ogłosił wyrok, skazujący Horszka Bruma na 4 lata ciężkiego więzienia. Część oskarżonych nie stawiała się na rozprawę i zbiegła zagranicę. Sąd wyłączył ich z tej sprawy i postanowił rozesłać za nimi listy gończe. Czterech oskarżonych uniewinniono z powodu braku dowodów.

Pociąg pospieszny najechał na pociąg osobowy.

Kurjer Lwów-Poznań najechał na pociąg osobowy Poznań-Katowice. Szkoły materialne są znaczne, rany odniosło 6 osób.

Zabójca Kona zmarł.

Sprawca znanego zamachu na syna właściciela Widzewskiej Manufaktury Alberta Kona zmarł w szpitalu na skutek niebezpiecznych ran, które mu zadał umierający Kon. W godzinę przed zgonem Ciesiński zeznał, że nie miał zamiaru zastrzelić Kona, lecz prosił go o ponowne przyjęcie do pracy. Dopiero wobec stanowczej odmowy ze strony Kona pod wpływem silnego zdenerwowania dokonał swego strasznego czynu. Ciesiński zmarł, głęboko żałując uniesienia, które miało tak okropne skutki i śmierć dwóch ludzi.

Skostniały trup w zagajniku.

W zagajniku świerkowym niedaleko wsi Chomęciska pod Zamościem znaleziono trupa zamordowanego handlarza Jankla Helfmana. Zwiłki jego stwardniały wskutek mrozu na kamień. Wyśledzono już sprawcę zamachu rabunkowego w osobie gospodarza Józefa Tkaczyka. Ohydny morderca został aresztowany.

Wielki pożar pod Lwowem.

Pod Lwowem spłonęła największa w całej Polsce fabryka dykt i fornierów, należąca do spółki akcyjnej „Ojkos”. Płonienie ogarnęły cały kompleks zabudowań fabrycznych, obejmujących 10 budynków kotły, suszarnie hale maszyn, magazyny i basen. Straty wynoszą kilka milionów złotych. Bez chleba pozostało 210 rodzin robotniczych. Przyczyna pożaru dotychczas nie wyjaśniono. Krążą pogłoski że pożar powstał od palącego się w piecyku koksu.

Prócz wspomnianych urządzeń maszynowych spaliły się wielkie ilości pół-

„Wychowawca“ Grochal został aresztowany.

Proces uczniów zakładu studenckiego przedłuża się.

W toku rozprawy przeciw nieludzkim „wychowawcom“ zakładu poprawczego w Studzieńcu zdarzają się coraz to nowi świadkowie, którzy coby już nie nowego do sprawy nie wnoszą, ale potwierdzają zeznania dotychczasowych świadków. Zakład studencki zgodnie nazywają piekłem a „wychowawców“ szatanami.

Jeden z tych nieludzkich zbirów, niejaki Grochal, został aresztowany w czasie rozprawy.

Ciekawe są wywody felczera zakładu. Między nim a przewodniczącym toczył się następujący dialog:

Przew.: Czy często z zakładu uciekali chłopcy?

— Św.: Wypadki ucieczki zdarzały się.

— Czy gdy złapano potem chłopca — bito go?

— Ja sam nie widziałem nic podobnego; opowiadali mi jednak o tem chłopcy. Wiem też coś o biciu, ponieważ na radzie pedagogicznej poruszał

tę kwestję dyr. Kwaśniewski i wiem, że z tego powodu wydalono Grochala.

— Czy zwracali się do pana chłopcy o poradę, i jeśli tak, to z czym?

— Zwracali się; byli chorzy.

— A po pobiciu?

— Również; meldowałem o tem dyrektorowi i później wypadków, kiedy musiałbym leczyć chłopców po pobiciu było coraz mniej.

— A co św. wiadomo o wychowanku Obrębskim?

— Był często chory.

— Chodził obandażowany?

— Tak; podobno często puchł.

— Z jakiego powodu?

— Szkodziło mu podobno kakao.

Ostatni zwrot świadka mimo powagi sytuacji wywołał na sali wybuch śmiechu.

Oto przykład, jacy ludzie kierowali zakładem poprawczym, mającym na celu wychowanie na porządnym obywateli młodych ludzi moralnie zaniedbanych!

Poco sprowadzać drogie futra zagraniczne!

Kongres hodowców królików zaleca hodowlę królików futerkowych.

Jak już donosiliśmy, obradował w tych dniach w Katowicach II ogólnopolski zjazd hodowców królików. Na posiedzeniu inauguracyjnym, które się odbyło w sali sejmu śląskiego wybrano przewodniczącym kongresu senatora Kowalczyka, poczem wygłosił referat dr. Trybalski o stanie i potrzebach hodowli królików w Polsce oraz prezes głównego związku śląskich hodowców i ogrodników działkowych p. Jedrosz, i naczelnik wydziału produkcji zwierzęcej śląskiej izby rolniczej inż. Rysiakiwicz o potrzebach królikarstwa na G. Śląsku. Następnie wybrano cztery sekcje: standartową, organizacji zbytu, propagandową, oraz hodwli dzikich zwierząt futerkowych.

W ciągu drugiego dnia zjazdu pracowały sekcje, wieczorem zaś odbyło się posiedzenie plenarne, na którym m. in. postanowiono prowadzić propagandę na wsi dla hodowli królików futerkowych oraz w okręgach przemysłowych dla hodowli królików wełnistych, następnie

wypracować polski wzorec dla sędziów na wystawach króliczych oraz utworzyć związek sędziów egzaminowanych, dalej zorganizować racjonalny zbytu futerek króliczych, oraz zająć się ich hodowlą w okolicach podgórskich i lesistych. W końcu uchwalono następne kongresy odbywać co trzy lata, poczem senator Kowalczyk zamknął kongres, którego obrady niewątpliwie przyczynią się wybitnie do podniesienia tej tak ważnej gałęzi produkcji krajowej.

Amerykane mówią, że mieć szczęście w życiu znaczy — skorzysać z nadarzającej się szczęśliwej okazji. Okazją taką w dziedzinie handlowej jest

Powszechna Wystawa Krajowa.

Najlepsze eksponaty mileżą! Należy je uzupełnić, objaśnić, poprzeć zapomocą reklamy. Dla niebiorących udziału w Wystawie, zgręcznie i na właściwym miejscu stosowane ogłoszenia mogą nawet w znacznej mierze zastąpić eksponaty wystawowe.

Najpoważniejszym środkiem reklamy w okresie całej Wystawy będą, obok ogłoszeń prasowych, bezsprzecznie

oficjalne katalogi Powszechnej Wystawy Krajowej.

Będą one nieodzownymi podręcznikami dla tych milionowych rzesz zwiedzających, które o Wystawie i wystawcach poinformują się nie tylko na samej Wystawie, lecz w równej mierze z katalogów. Pozatem dla każdego gościa Oficjalny Katalog pozostanie miłą i trwałą pamiątką a zarazem najbogatszą księgą adresową Polski, obejmującą dosłownie to wszystko, co w przełomowej niejako chwili w Polsce żyło i pracowało.

W urzędowym wydaniu Powszechnej Wystawy Krajowej a nakładem niżej podpisanego Biura Ogłoszeń ukażą się:

Oficjalny Katalog Przemysłu, Handlu i Rzemiosła,
Oficjalny Katalog Wychowania Fizycznego i Sportu,
Oficjalny Katalog Rolnictwa,
Oficjalny Katalog Hodowli Zwierząt.

OSTRZEŻENIE!

Powyższe Katalogi i Przewodniki PWK są jedynymi oficjalnymi wydawnictwami Powszechnej Wystawy Krajowej i jedynie też dopuszczone będą do sprzedaży na terenach Wystawy. Wszelkie inne reklamowe „Katalogi”, „Przewodniki” itp., powołujące się bezprawnie na PWK., nie mają nic wspólnego z Wystawą, a przeciwko wydawcom tychże wdrożone zostaną dochodzenia sądowe.

PAR
POLSKA AGENCJA REKLAMOWA FRANCISZEK KRZYŻAK

POZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego 11. Tel. 4476, 2251, 2252, 2815
Oddziały: POZNAŃ WARSZAWA KRAKÓW
27 Grudnia 18 Bracka 17 Rynek Gł. 43
KATOWICE LWÓW BYDGOSZCZ TORUŃ
Poprzeżna 8 Akademicka 14 Dworcowa 72 Szelągowa 46
3224

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

PRUSZCZ koło Bydgoszczy. Walne zebranie Kółka Rolniczego. W ub. niedzielę odbyło się w lokalu posiedzeń p. Seidla roczne, walne zebranie Kółka Rolniczego. Posiedzenie zagał przy udziale 70 członków prezes p. Oczachowski z Goluszyca, witając na wstępie wiceprezesa Kółek Rolniczych na powiat świecki, posiedziela ziemskiego p. Witolda Szulca z Stażek oraz członków. Na przewodniczącego powołano jednogłośnie p. Szulca a na sekretarza kierownika tut. „Rolnika” p. Wróblewskiego. Nast. złożone zostały przez członków zarządu, a mianowicie przez prezesa p. Oczachowskiego, sekretarza p. Wróblewskiego i skarbnika p. Kozła sprawozdania za rok ub. Jak wynikało z komunikatów zarządu, działalność kółka w roku sprawozdawczym była bardzo ruchliwa. Kółko zaliczone zostało do czołowych powiatu świeckiego. W dowód tego jako odznaczenie otrzymało Kółko od Wydziału Powiatowego w Świeciu apteczkę. Również w ub. roku Kółko sprawiło sobie sztandar. Przeprowadzony wybór zarządu na rok bież. dał wynik nast.: prezes Oczachowski (Goluszyca), I. wiceprezes Flis (Łowin), II. wiceprezes Olbryk (Łowin), sekretarz Wróblewski (Pruszcz), zast. sekretarza Pączek (Waldowo), skarbnik Sulkowski (Łowin), chorążowie: Stachowiak z Łowina, Sadowski z Pruszcza i Domka z Pruszcza, Komisja rewizyjna: Ruszkowski z Waldowa, Wesolek z Waldowa, Stachowicz z Łowina.

SAMIECZENEK. Dobra przestroga. P. Pawlak junior, syn właśc. tut. majątku, zakładał strychnię na drapieżne zwierzęta. Był jednak na tyle nieostrożny, że zapalił papierosa, nie myjąc rąk i zatruł się. Dzięki szybkiej pomocy, jest nadzieja utrzymania go przy życiu.

MROČA. Nieubłagana śmierć zabrała pow. zechnie znanego ze swej uczciwości s. p. Jana Czeszewskiego, w 72 roku życia, w którym obywatelstwo tracił z powodu choroby, jakich mało.

SADKI, pow. Wyrzysk. Z Tow. Powst. i Wojaków. Walne roczne zebranie Tow. Powst. i Woj. odbyło się w lokalu p. Czyżaka, które zagał prezes p. Mroczka, który również złożył obszernie sprawozdanie z działalności całorocznej towarzystwa. Następnie sprawozdanie wygłosił sekretarz p. Pączek Walenty i skarbnik p. Rogacki. Za tak szczerą i gorliwą pracę dziękowano serdecznie p. Mroczkowi, poczem przystąpiono do wyboru nowego prezesa i skarbnika. Prezesem wybrano p. Mikołajczaka Stanisława, sekretarzem p. Pączka Walentego, skarbnikiem p. Sączkowskiego Ant., zast. prezesa p. Miynarczaka Stan.

Łabiszyn.

Osojście. We wtorek, dnia 3 bm. pobłogosławiony został w kościele parafjalnym św. Mikłaja zwiasek małżeński p. Marii Jesionowskiej z p. Bolesławem Garbą, nauczycielem z Kryn. Aktu ślubnego dokonał ks. prob. Kłos. Młodej parze „Szczęść Boże”.

Karnawał w całej pełni. Bawi się Łabiszyn! Starzy i młodzi szukają ukojenia w wirze tańca. Doroczne bale, iak mistrzów i przemyślowców wypadły świetnie. Bal kupców pozostał nader miłe wspomnienie.

W niedzielę dnia 10 bm. bawić się będą „Młode Polki” (Stowarz. Młodzieży Żeńskiej) Część pierwszą programu wypełni arcywesela komedia w 3 aktach p. t. „Ciotka Karola”, poczem nastąpi zabawa taneczna. Bufet zaopatrzone będzie bogato, dzięki staraniom pań Św. Wincentego a Paulo.

Grono nauczycielskie urządza w sobotę, dn. 9 bm. swój doroczny bal, który odbędzie się w ścisłe zamkniętym kółku, w sali p. Kierczyńskiego.

Pan Kowalewski, hotelista z ul. Bydgoskiej, urządza w niedzielę dnia 10 bm. wielki bal maskowy, a we wtorek tradycyjny wieczorek familijno-obywatelski.

Szubin.

Z posiedzenia Rady miejskiej. Na wstępie posiedzenia Rady miejskiej przewodniczący dyr. Walkowski wygłosił dłuższe sprawozdanie z czynności Rady miejskiej za rok 1928. Przewodniczącemu następnie zdał przewodnictwo najstarszemu wiekiem członkowi Rady, p. Janowi Bembiście. Prezydium Rady ukonstytuowało się jak następuje: przewodniczącym został po raz trzeci dyr. H. Walkowski. Zastępcą przewodniczącego wybrano p. Jana Piaseckiego, sekretarzem został p. Józef Włoch a na protokółanta wybrano sekretarza miejskiego p. Fr. Gładkowskiego. Przystępując do punktu drugiego porządku obrad, wprowadzono w urząd komisarycznie mianowanego członka magistratu p. dyrektora Banku Lud St. Sławosław Synorackiego, w miejsce ustępującego członka magistratu p. Józefa Siuchni-

skiego. Wreszcie burmistrz Gruss złożył sprawozdanie z gospodarki miejskiej. Magistrat na 49 posiedzeniach powziął 588 uchwał. Na stępnie prezes Walkowski odczytał 2 protokoły z rewizji kasy miejskiej, które jednogłośnie przyjęło do wiadomości. Wybory do poszczególnych komisji administracyjnych na rok 1929 dały wynik nast.: komisja rzeźni miejskiej pp. Jan Piasecki, K. Siuchniński, St. Przybylski i Fr. Grzeziński. Do komisji sanitarnej pp. dr. Nowakowski, lek. pow., dr. Saenger, pow. lek. wet. i Marjan Krygier, właśc. drogerji. Do komitetu opieki społ. pp. Jan Maćkowiak, Jan Bembiśta i R. Erdmann. Do komisji budowlanej pp. dr. Saenger, Jan Maćkowiak, Jan Piasecki, Michał Szramkowski, Karol Dypczyński, Wł. Zakuszcowski, Teodor Karabas, Józef Włoch i Jan Bembiśta. Do Rady szkolnej wybrano pp. Karola Dypczyńskiego, Ostrowskiego i Riemera. Na zastępców: pp. Cholewińskiego, Brzezińskiego i Erdmanna. Rada przychyliła się do wniosku Izby Przemysł.-Handlowej w Bydgoszczy, obniżając podatek hotelowy z 30 na 20 proc. od 1. 4. br. Na wniosek p. Piaseckiego polecono magistratowi zmienić datę przyszłego jarmarku z 9 na 6 lutego.

Nakło.

Kradzież tuczniaka. Gospodarzowi Stasińskiemu w Sipurach pod Nakłem skradziono świniaka z zamkniętego chlewa. Złodzieje zabili na miejscu tuczniaka i z łupem ułotnili się.

Pod adresem Klubu Tenisowego. We wszystkich prawie miastach uprawiają kluby tenisowe zimową porą grę „Ping-pong”. Jedynie w naszym mieście nie się nie robi w tym względzie. Sport ten jest nie tylko bardzo zajmujący, lecz i nie taki kosztowny.

Bal maskowy. Związek Pracowników Kupieckich urządza w sobotę dnia 9 bm. bal maskowy, o którym już dzisiaj wszyscy mówią.

Z targu. Na ostatnim targu płacono za masło 2.60—2.80, jaja 4.50—5.00, ser 0.50, indyki 9—10 zł, kury 4—6, kaczkę 7—9. Nabytlu pod dostatkiem, drobiu mniej, natomiast zupełny brak kartofli.

Wieczorek karnawałowy. Chór kościelny św. Wawrzyńca w Nakle urządza w niedzielę, dnia 10 bm. wieczorek karnawałowy, w zamkniętym kółku, w salach Strzelnicy. Przygotowane są różne niespodzianki, jak: śpiewy, poczta japońska, taniec z czapkami i kwiatami, pełenez z bukietami i orderami itd. Początek o 8-ej wiecz.

Wandalizm. Panu Błaszczkowi, st. kond. poczt. wybili nieznani sprawcy szyby w oknach mieszkaniowych. Jest to poważna strata dla urzędnika pocztowego.

Nieszczęśliwy wypadek. Córka gospodarza Kowalskiego w Janowie wskutek nieostrożności została uderzona korbą od maneża w głowę tak, że straciła przytomność. Życiu jej na szczęście nie zagraża niebezpieczeństwo.

TRZEMESZNO. Wieczorek gimnazjalny. Zapowiedziany na dzień 30 ub. m. wieczorek taneczny Kółka Historycznego przy miejsc. państwowym męskim gimnazjum klasycznym udał się świetnie. Obywatelstwo miejsc. i okoliczne dopisało w całej pełni. Bawiono się doskonale. Zysk wynosił ok. 1600 zł.

KAZIMIEROWO. Nisomał zacczadzenie kilku osób. W mieszkaniu nauczyciela Dymka napalono w piecu. Po jakimś czasie zaczął p. D. odczuwać drapanie w gardle. Zacczadzenie było jednak tak silne, że rzuciło p. D. na ziemię. Dzięki natychmiastowej pomocy uratowano go.

JANOWIEC. Z Stow. Młodzieży Polskiej. W ub. niedzielę odbyło się roczne walne zebranie Stow. Młodz. Pol. Męskiej. Zebranie zagał prezes Krygier, który złożył przewodnictwo ks. dziekanowi, patronowi Nozki, do pióra został powołany p. Cz. Wendowski. Następnie p. Tad. Bystrzyński odczytał sprawozdanie sekretarza z ostatniego walnego zebrania, poczem przystąpiono do sprawozdań poszczególnych członków zarządu. Towarzystwo liczy obecnie 53 członków. Ilość członków na zebraniach wahała się od 30—40 czl. czyli 60 do 85 proc. Referatów i odczytów wygłoszono 12. Ogólny dochód wynosił 2.407,43 zł, zaś rozchód 2.596,60 zł, pozostałość na dzień 1. 1. 1929 wynosi 10,83 zł. Stan majątkowy Stow. przedstawia się nast.: aktywa 1955,83 zł, pasywa (wierzyciele) 150 zł. Wreszcie p. Cz. Wendowski zdał sprawozdanie z czynności komisji rewiz. Nad sprawozdaniem otworzył ks. patron dyskusję. Udzielono jednogłośnie pokwitowania zarządowi za jego wytrwałą pracę. W skład nowego zarządu zostali wybrani pp.: Tel. Krygier — prezes, Czesł. Wendowski — wicepr., Stan. Mrówczyński — sekretarz, Wiktor Pruss zast. sekr. oraz skarbnik Stef. Jarocki gospodarz i zast. dyrygenta, J. Burchardt naczelnik, Czesł. Harmociński zast. nacz. Do komisji rewizyjnej powołano pp.: Z. Pomesnego, R. Nowakowskiego i J. Prussa, chorążym p. Cz. Harmacińskiego, podch. pp. M. Rębina i J. Enke. W bież. roku obchodzi Stow. 25-lecie swego istnienia. Przczytano komunikat zarządu okręg. o odbyć się mającej wystawie okręg. w Żninie. Ks. patron wręczył p. St. Ertmanowi list pochwalny z Wystawy Zw. za wystawioną pracę.

GAJ. Osojście. W ub. dniach odbył się ślub p. Marty Murawskiej, córki znanego obywatela ziemskiego, z p. Stanisławem Sobczakiem z Czarnkowa. Obrzędu ślubnego dokonał ks. proboszcz Kowalczyk w kościele parafjalnym w Wójcinie. Nowożeńcom „Szczęść Boże” na nowej drodze życiowej.

Łobżenica.

O lepsze oświetlenie miasta. Miasto nasze zalewają od paru dni egipskie ciemności, które dają się tem więcej we znaki przy obecnej ślizgawicy. Strach również pomyśleć, co będzie na wypadek gwałtownej odwilży przy zupełnym braku kanalizacji i przy takiej ilości śniegu?

Grono Młodych Polek zaaranżowało dnia 2 lutego w sali Banku Ludowego przedstawienie amatorskie na rzecz kościoła parafjalnego w Łobżenicy p. t. „Lilje i róże”. Podkreślić należy bardzo udane sceny, w których wyróżniły się amatorki pp. Siejkówna, Luczakówna, Fąsówna, Grochowska i inne. Dekorację wykonał bardzo udanie p. Kosznik z Łobżenicy. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna, która trwała w miłym nastroju no rana.

OBORNIKI. Z życia Tow. Robotników Kat. T.w. Robotników Kat. zwołało na dzień 27 ub. m. roczne walne zebranie, w sali p. Kłosowej. Ze sprawozdania zarządu wynika, że towarzystwo rozwija się pomyślnie; liczy 56 członków. Dzięki intensywnej pracy prezesa p. Sainy i sekretarza p. Grossmanna obdarowano w ub. roku 80 dzieci biednych robotników gwiazdką. Dalej wykazano, że Towarzystwo krzewi oświatę, dowodem czego jest biblioteka towarzystwa. Ponieważ dotychczasowy zarząd bardzo wiele pracował, wyrażono mu pełne zaufanie i wybrano ponownie na prezesa p. Józefa Sajnę, sekretarzem p. Józefa Grossmanna, skarbnikiem p. Józefa Koniecznego, ławnikami p. Jana Wróńskiego i p. Sylwestra Nadołczaka, którzy równocześnie sprawować będą czynności rewizorów kasy.

MIEDZYCHÓD. Pierwsze tego-roczne posiedzenie Rady miejskiej. Przy udziale 13 radnych zagał przewodniczący p. Ludwik Modelski posiedzenie Rady w dniu 21 ub. m. Przystąpiono do wyboru prezydium Rady, w skład którego weszli ponownie pp. Ludwik Modelski przewodniczący, Józef Buhl zast. przewodn., nacz. sekretarz Rzeźnik protokulanta i Stefan Maciejewski zast. protokulanta. Wybór wszelkich komisji miejskich odroczone. W dalszych punktach porządku obrad zatwierdzono instrukcję kasowo-rachunkową dla głównej kasy miejskiej przyjęto bilans komunalnej kasy oszczędności per 1. 7. 28 r. i zatwierdzono pobory dla pedla gimnazjalnego. Następnie omawiano sprawę zaciągnięcia pożyczki w wysokości 150.000 zł., którą się zużyje na pobudowanie bocznicy kolejowej i rozbudowę portu. Sprawę referował obszernie p. burmistrz Skrzypczak, wskazując na doniosłość i znaczenie takiego portu, tak dla miasta jak dla państwa, w związku z czem uchwalila Rada jednogłośnie inwestycję tę przeprowadzić, po porozumieniu się z władzami centralnymi i po uprzednim przedłożeniu projektu Radzie do zatwierdzenia.

Z POMORZA.

DĄBROWA CHELM. Czesł. pień! Z inicjatywy pp. Kamińskiego i Brzezińskiego, tut. nauczycieli, oraz pp. obywateli: Jędrzejczyka, Popierańskiego, Jędrzejewskiego i innych, dnia 28 ub. m. założono kółko śpiewackie. W skład zarządu weszli: pp. Cz. Miodyński — prezes, F. Megger wiceprezes, J. Tatarek skarbnik i p. Krużycka jako sekretarka. Największy obowiązek przyjął na siebie p. Brzeziński, jako dyrygent, za co zasługuje na szczególne uznanie.

WIELKI MIEDROMIERZ. Z Kółka Rolniczego. W lokalu p. Starzyńskiego odbyło się doroczne walne zebranie miejsc. Kółka Rolniczego. Głównym tematem obrad tego zgromadzenia był wybór nowego zarządu. Na prezesa wybrano ks. prob. Zygmuntowski, jego zast. p. Sypniewskiego, jako sekretarza kier. szkoły p. Chylewskiego, na skarbnika p. Starzyńskiego.

Kradzież owiec. Do obory gospodarza p. Leona Frycy włamali się złodzieje i skradli 3 owce.

Wejherowo.

Rozwiązanie Rady miejskiej. Ukazała się urzędowa wiadomość w „Monitorze Polskim” o rozwiązaniu Rady miejsk. m. Wejherowa.

Nowy zarząd Tow. Kupców. Na walnym zebraniu Tow. Samodzielnych Kupców wybrano nast. nowy zarząd: prezes p. B. Michalski, wiceprezes p. Groenwald, skarbnik p. W. Meinhardt, sekretarz p. Bałowski; do komisji rew. weszli pp. Baranowski, Wojewski i Bychowski; do sądu honorowego pp. Landowski, Stapelmann, Brzeski i Fratzki.

Z życia „Sokoła”. Na walnym zebraniu „Sokoła” wybrano nast. zarząd: prezes Leon Prusiński, zast. prezesa Budziej, sekretarz Jan Kwiatkowski junior, zast. sekr. Wal. Strzyńska, skarbnik R. Bieńkowski, zast. skarbnika Rakowski, naczelnik Kołocziej, zast. naczelnika Farchem, gospodarz Dąbski, chorąży Miynko, asystentki: W. Strzyńska i Bochentyńska, kom. rew.: Kowalski i Polus, sąd honorowy L. Prusiński, Petermann i Gruziński.

Marszałkowi Piłsudskiemu uciekł pies.

Ale wystarczy mu tylko gwizdnąć, aby całą sforę lizusów mieć u swych nóg.

ASPIRIN
w tabletkach
arodkusiemięciowych

Wygłom skuteczny we wszelkiego rodzaju
zazębieniach,
w bólach reumatycznych.

Do nabycia we wszystkich aptekach.
Ządać w oryginalnem opakowaniu „Bayer”.

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 8. bm. włącznic apteka „Radziecka”, ul. Szeroka.

Z TEATRU POMORSKIEGO.

W środę, dnia 6. bm. o godz. 8 wieczorem pożełgalny występ Elny Gistedt, która wystąpi w niezrównanej swej kreacji w „Nitouche”. Rolą tą oczarowała i zachwyciła uroczą Szwedką naszą publiczność. Jej niezrównany wdzięk, humor, dowcip i graja w roli tej w całej pełni się uwydatniają. To też takie huraganowe oklaski jakimi świetną artystkę darzono — rzadko rozbrzmiewają w murach teatru. Doskonałe postacie stworzyli też pp. Zdzitowiecki jako Celestyn - Floridor, Plucińska, Chrzanowska, Lenczewski, Jaglarz, Rygiel, Jaworski, Hajdamowicz i inni. Operetka ta będzie się cieszyć długo powodzeniem tyle w niej jest niefrasobliwości wesołej.

W czwartek, dnia 7. bm. „Gwiazda filmu” przemila operetka Kollo.

Nagły zgon. Dnia 29. ub. m. zmarł nagle na ul. Studziennej niejak Jan Sosnowski, lat 47. Jak stwierdzono zmarł na udar serca.

10-lecie Stow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powszechnych w Poisce. Dnia 10. bm. Stow. Chrz. Narod. Naucz. Szkół Powszechnych obchodzi 10-lecie swego istnienia podług nast. programu: Godz. 20 uroczyste posiedzenie Koła; zagajenie, sprawozdanie z dziesięcioletniej pracy Koła; nadanie członkostwa honorowego p. Rątkowskiej Marji i p. Zaleskiemu Ludwikowi; wolne głosy. Następnie o godz. 21 bal w salach „Dworu Artusa”.

Srebrne gody małżeńskie. Dnia 9. bm. p. Józef Rogala, architekt, obchodzi wraz z swą małżonką 25-lecie pożycia małżeńskiego. Jubilatowi, który cieszy się ogólnym poważaniem i zjednął sobie pracę społeczną ogólną sympatię społeczeństwa, Koło Ch. D. w Toruniu składała ta drogą życzenia doczekania się złotych godów małżeńskich.

Zebrań Zw. Podoficerów Rezerwy. Miesięczne zebranie Zw. Podoficerów Rezerwy odbędzie się dnia 7. bm. o godz. 19.30 w „Strzelnicy”, ul. Przedzamcze. Obecność wszystkich członków pożądana.

Kradzieże. Plekarska Joanna, zam. przy ul. Chelmińskiej 15, zgłosiła kradzież 80 zł gotówki. Romanierowa Marja, zam. przy ulicy Rejtana 2, zgłosiła kradzież 7 królików, wartości 100 zł.

Zebrań Chrz. Z. Z. Dnia 6. bm. o godz. 6 wieczorem odbędzie się w lokalu p. Czarnieckiego, ul. Podgórna 22 (Mokre) miesięczne zebranie Chrz. Zjednoczenia Zawodowego, na które prosi o przybycie wszystkich członków Zarząd.

Z zebrania hodowców kanarków. W dniach ostatnich odbyło roczne walne zebranie Hodowców Kanarków, któremu przewodniczył p. Piątek. Po sprawozdaniach z całorocznej działalności zarządu, dokonano wyboru nowego zarządu w skład którego weszli pp.: Radziński prezes, Swierczyński zastępca, Piątek sekretarz, Kamiński zast., Wolter skarbnik, Ciesielski pokarmowy, Orłowski i Rogaczewski rekwizytorzy. Na łowników wybrano pp.: Ojdowskiego i Budzińskiego. Dalej przyjęto statut towarzystwa który nast. przesłany zostanie do legalizacji. Na członka honorowego mianowano p. Kąźmierczaka Jana z Poznania, za zasługi położone około rozwoju towarzystwa.

Drugi jarmark wełniany w Toruniu odbędzie się w dniach 5 i 6 bm w składach „Polskiego Runa”, ul. Łazienna 16. Początek jarmarku o godz. 11. Zainteresowanie jarmarkiem jest wielkie i niezawodnie staną się one u nas popularne.

„Kulig staropolski”. Dowiadujemy się, że dnia 10. bm. grono pań, zorganizowanych w Komitecie wojew. Wystawy Prac Kobiet na P. W. K. w Poznaniu, pod przewodnictwem ministrowej Wybickiej, urządziła kulig staropolski do „Barbarki”. Na zakończenie kuligu projektowane są tańce w Zieleńcu. Przystąpić należy, iż kulig będzie się cieszył ogromnym powodzeniem. Zaproszenia można otrzymać w starostwie krajowym u p. Piwnickiego, pokój nr. 40.

Z urzędu stanu cywilnego. W czasie od 27 ub. m. do 2. bm. urodziło się 11 chłopców, 8 dziewcząt, w tem 2 nieślubne, razem 19 dzieci. Zmarło 7 mężczyzn, 6 kobiet i 3 dzieci, razem 16 osób. Ślubów zawarto 6.

Wiadomości z Tczewa.

Uczenie jubilat na scenie teatru tczewskiego. W poniedziałek dnia 28 ub. m. podczas przedstawienia operetki Oskara Straussa „Bohaterowie”, uczczono owacyjnie reżysera z zespołu artystów teatru grudziądzkiego p. Dowmuntę, który w dniu 26. ub. m. święcił 30-lecie swej pracy artystycznej. Przed zakończeniem 2 aktu wruszonemu jubilatowi przy huraganowych oklasków doręczono kosz kwiatów, oliarowany przez zarząd Klubu Towarzystwa z Tczewa.

Miła rocznica. W dniu 30. ub. m. obchodził Tczew 9 rocznicę wkroczenia wojsk polskich do grodu naszego. Na gmachach rządowych i wielu prywatnych domach powiewały chorągwie o barwach narodowych. O godz. 10 rano odprawione zostały uroczyste nabożeństwa w kościołach miejsc. z kazaniem. Wieczorem odbyła się akademja w wielkiej sali Hali miejskiej. Słowo wstępne wypowiedział burmistrz p. Wójcicki. Po pięknych pieśniach „Lutni” i „Echa” zabrał jeszcze głos starosta inż. Stachowski, który przemówił do zebranych w pięknych słowach o ukochaniu sprawy ojczystej. Deklamacje recytowane przez dwie uczennice wyższych klas gimnazjum i dziełna orkiestra kolejowa pod umiejętnym kierownictwem kapelmistrza p. Lesińskiego dopełniła całości tego wspaniałego wieczoru.

Obwieszczenie o przyjęciu interesentów w Starostwie. W myśl okólnika Min. Spraw Wewnętrznych starosta przyjmuje interesentów od godz. 10 do 12 w pokoju przyjęć. Pojedyncze przyjmowanie w gabinecie starosty po za wskazaniem godzinami będzie miało miejsce jedynie w wyjątkowych wypadkach, za poprzednim zgłoszeniem się w pokoju nr. 4.

Państw. Urząd Pośrednictwa Pracy poszukuje jednego ślusarza maszynowego, 1 pomocnika gorzelanego, 1 służącego i dwóch chłopaków do koni.

Nie zdążył zwać. Niedawno wspominaliśmy o kradzieży, popełnionej przez nieznaną osobników w domu p. Siomiona przy ul. Dworcowej. Obecnie policja wytopiła owoch 3 opryszków na dworcu w Narkowach, którzy z wyphanami walizkami zamierzali zwać z lupem.

Lamacze lodu na Wiśle przy pracy. W ub. wtorek lamacze lodu na Wiśle posunęli się już aż do Czyżkowa w górę rzeki. Jeden z lamaczy „Schwarzwasser”, najsilniejszy, zaopatrzone jest w dwie maszyny parowe i dwa kotły.

Cztery tygodynie kozy. W środowym numerze „Pommereller Tageblatt” redaktor i na stępcę osławionego p. Krula, Obuch Karol na cztery tygodnie aresztu z powodu wyrażania się stylem formalnym o polskich samolotach i o naszej „Kocie”.

Śmiertelny wypadek. W ub. środę na stacji przeładunkowej Zajczkowo, 32-letni hamulcowy Antoni Giszynski z Rudek (pow. toruński)

dostał się nieszczęśliwie pod pociąg, który go zmasakrował. W stanie beznadziejnym odstawiono go do szpitala, gdzie nie odzyskawszy przytomności zmarł. Pozostawił on żonę i dwoje dzieci.

Walne zebranie „Sokoła”. W niedzielę dn. 27 stycznia „Sokół” tczewski zwołał swe ogólne walne zebranie. W skład nowego zarządu weszli: prezes p. Przybyłowski Jan, wiceprezes p. Letzberger i p. Wierzbowski, sekretarzem p. Radziszewski, skarbnikiem p. Werner, naczelnikiem p. Gibowski, gospodarzem p. Dukowski Franc.

Bal Ziemianek. Tczewskie Koło Ziemianek urządziło w Czwartek, dnia 7. bm. swój doroczny bal w wielkiej sali Hali Miejskiej. Początek o godz. 9 wieczorem. Wstęp tylko za zaproszeniami.

Mleko znów stanęło. Mleczarnia Spółdzielcza w Tczewie z dniem 1. bm. obniżyła ceny na produkty mleczne. Mleko obecnie kosztuje 27 groszy litr.

Wypadek na lodzie. Dziesięcioletnia córka p. D. na lodzie upadła tak nieszczęśliwie, że złamała sobie nogę. Odstawiono ją natychmiast do szpitala, gdzie poleżeć będzie musiała kilka tygodni.

Zebrań Rzemieślników Samodzielnych. Dnia 31. ub. m. odbyło się w Hali Pomorskiej zebranie samodzielnych rzemieślników, któremu przewodniczył cechmistrz kowal p. Haydasz. Pod koniec zebrania poruszono zasługi bohatera szewca — pułkownika J. Kilińskiego.

Starogard.

Burza w szklance wody. Artykuł „Dzien. Bydgoskiego” o skandalach w Radzie miejskiej poruszył całą ludność grodu Kociewia. Wszystkie numery tego pisma zostały rozchwytywane z agentur. Zadrasnięci w swej ambicji radni miejscy z burmistrzem p. Czwojżińskim na czele, postanowili urządzić wiec protestacyjny, względnie nadzwyczajne zebranie radzieckie. Radni miejscy jeszcze na ostatnim nadzwyczajnym zebraniu silnie atakowali miejscowe pismo „Dziennik Starogardzki” za to, że podał szczegóły dotyczące głosowania w sprawie postawienia na Rynek pomnika marszałka Piłsudskiego, jakie się odbyło podczas tajnego posiedzenia.

Artykuł „Dziennika Bydgoskiego” otworzył oczy wszystkim mieszkańcom Starogardu. W Starogardzie mówi się dużo o rozwiązaniu Rady miejskiej i wprowadzeniu komisarycznego burmistrza. W niektórych instytucjach miejskich, jak to stwierdzono na ostatnich posiedzeniach Rady miejskiej, istnieje olbrzymi bałagan i nieokładność.

Zarówno osoba samego burmistrza jakoteż w większej części członkowie Rady miejskiej, cieszą się w Starogardzie olbrzymią niepopu-

larnością. O zniemczeniu magistratu i rady miejskiej może posłużyć najlepiej dziwne postępowanie burmistrza, który bardzo często na zebraniach Bractwa Strzeleckiego, do którego należy zaledwie kilku Niemców, przemawia po niemiecku. Inni radni mieli natomiast b. nieprzyjemne procesy za śpiewanie w publicznych lokalach niemieckich pieśni.

Od kilku dni krąży po Starogardzie uporczywe pogłoski o zmianach w tutejszym probostwie. W miejsce ks. Hackerta ma otrzymać nominację na proboszcza w Starogardzie ks. wikary Dahman.

Ciężka choroba lekarza powiatowego. Lekarz powiatowy dr. Laszkowski dostał silnego ataku serca. W stanie bardzo poważnym przewieziono chorego do szpitala w Poznaniu.

Sprawa o zabójstwo została odroczone. Swego czasu „Dziennik Bydgoski” podawał sensacyjne szczegóły z krwawego wesela w Zblewie. Onegdaj zabójca zasiadł na ławie oskarżonych. Obszerna sala rozpraw została szczerze wypełniona publicznością, żądną sensacji. Przewodniczącym izby karnej p. Neidrich, na wniosek obrońcy mec. Stankiewicza, rozprawę odroczył ze względu na to, że główny świadek i rzeczoznawca p. dr. Laszkowski nie przybył na rozprawę.

Nowy zarząd pracowników kupieckich. Na ostatnim rocznym walnym zebraniu Zw. Prac. Kupieckich w skład nowego zarządu weszli pp.: Staszak — prezes, Potasznik — wicepr., Napierała — sek., Grzekowicz — zast., Mikołajski — skarbnik, Fiałowski — zast., Potasznik — rel. oświatowy, Marchlewiczówna — bibliotekarka.

Teatr żołnierski. Dzięki usilnym zabiegom kpt. Wińskiego, został założony w Starogardzie teatr żołnierski. W tych dniach amatorzy III. kompanii 2 baonu strzelców wystąpili z premierą, która wypadła bardzo dobrze. Wystawiono kilka jedno-aktowych sztuk, które b. licznie zebrana publiczność przyjęła z wielkim entuzjazmem. Najlepiej odegrali swoje role: p. Beckerówna, Mazurowska, Kremerówna, st. strzelec Szczypior, st. strzelec Klejnic i kapral Drabiński. Odegrano b. starannie krótkowile Rapackiego „Zaczarowana melodia”, jednoaktówkę Własta „Nowy minister” i komedię jedno-aktową „W starym piecu djabł pali”. Licznie zebrana publiczność bawiła się znakomicie. Po przedstawieniu odbył się bal żołnierski.

Chojnice.

Osobiste. Pan Czesław Kaźmierski, brat znanego przemysłowca p. Antoniego Kaźmierskiego, właściciela fabryk likierów i hurtowni towarów kolonialn., przejął na własny rachunek, jedną z filii sklepów kolonialnych przy Rynku, skład nr. 1.

Walne zebranie „Sokoła”. W ub. poniedziałek odbyło się w lokalu p. Kaletty, walne roczne zebranie Sokoła, przy licznych udziałach członków. Zebranie zajął prezes gniazda p. Galla, okolicznościowo przemówieniem. Na wniosek prezesa p. Galla wybrano marszałkiem zgromadzenia prezesa okręg. p. prof. Szczepańskiego, który przeprowadził wybór zarządu. Dalej nastąpiły sprawozdania poszczególnych członków zarządu ze swej działalności za rok

ubiegły. Zdawali obszerne sprawozdanie sekretarz p. Gańca, skarbnik p. Gackowski, oraz naczelnik p. Sitarek. Saldo na rok bież. wynosi kwotę 133,32 zł. W końcu zdał obszerne sprawozdanie ze swej działalności gospodarz gniazda p. Tarnowski. Następnie p. Kuras, członek komisji rewizyjnej zdał sprawozdanie z przeprowadzonej rewizji ksiąg kasowych i inwentarza. Po udzieleniu absolutorjum zarządowi, przystąpiono do wyboru wice-prezesa, oraz członków zarządu. Wiceprezesem wybrano drogą akklamacji p. Skużerawskiego, znanego działacza na niwie społecznej, oraz drogą tajnego głosowania nast. członków zarządu pp.: Wojewódzkiego, Piechowskiego, Górskiego, Rapeckiego, Gańca, Twardokusa, Sitarka i Rozenkranza. Do komisji rewizyjnej pp.: Szamockiego, Kura, Sikorę i Ciechanowskiego, do sądu honorowego weszła p. Gapińska. W końcu zebranie przyjęło przedłożony przez skarbnika Gackowskiego budżet na rok 1929 w kwocie 1.947,32 zł.

Uroczystość z okazji wkroczenia wojsk polskich do Chojnic. W ub. piątek, dnia 1. bm. odbyła się w Choinicach podwójna uroczystość, a to z okazji wkroczenia wojsk polskich do Chojnic, oraz z okazji imienin Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Ignacego Mościckiego. Uroczystość rozpoczęła kapstrzykiem, w którym brały udział towarzystwa P. W. oraz kolejarze i inne towarzystwa. W piątek rano odbyło się uroczyste nabożeństwo w kościele farnym, celebrowane przez ks. kanonika Makowskiego. W kościele byli obecni przedstawiciele władz wojskowych i cywilnych. Po nabożeństwie odbył się wspólny obiad u p. Kaletty, w którym wzięli udział przedstawiciele wojskowości, władz cywilnych i zaproszeni goście. Obiad odbył się wśród miłego nastroju. Wieczorem o godz. 8 odbyła się w sali hotelu Centralnego akademja, na której program składały produkcje muzyczne orkiestry I Baonu Strzelców, występy „Lutni”, deklamacje oraz przemówienie prof. Szczepańskiego.

Łasin.

Z pobytu starosty Niepokulczyckiego. W dn. 21 ub. m. starosta powiatowy p. Niepokulczycki po raz pierwszy bawił w Łasinie. O godz. 8.30 przybył samochodem z Grudziądza w towarzystwie sekretarza powiatowego p. Gibasa do gmachu magistratu, gdzie starostę powitał burmistrz p. Tomczyński, poczem przedstawił p. starostę przewodniczącego Rady miejskiej, p. Zawackiego członków magistratu i delegatów towarzystw. O godz. 9.30 udał się starosta w towarzystwie burmistrza Tomczyńskiego i zebranych w magistracie panów do kościoła, gdzie wysłuchał mszy św., podczas której śpiewał chór św. Cecylii. Po ukonczeniu mszy św. odśpiewano „Boże, coś Polskę”. Z kościoła udał się starosta na zwiedzenie miasta, gazowni, wodociągu i urzędzenia straży pożarnej i kiaszturu SS. Felicjanek. Po zwiedzeniu miasta podejmował starostę śniadaniem ks. prob. Karczyński. O godz. 12 udał się p. starosta na posiedzenie sołtysów, które na ten dzień zwołał w Domu Polskim. Wyjazd z Łasina nastąpił o godz. 15.30.

Z Grudziądza.

Kalendarzyk teatralny.

Czwartek, dnia 7. bm. „Bohaterowie” ceny miejsc znizone od 1—4 zł. Początek o godzinie 7.30 wieczorem.

„Czartowska ława” pełna nastroju, sztuka muzyczna, o wybitnym kolorycie ludowym Galasiewicz ukazuje się w tygodniu bieżącym pod reżyserją Stanisława Zieliakiewicza. Pełne rozmachu i werwy tańce, przygotowuje baletmistrz prof. A. Lubiński. Sztuka otrzyma nową szatę dekoracyjną.

Turniej hokejowy. Wzorem innych miast pomorskich urządziła sekcja sportów zimowych „Sokoła” I. pierwszy w Grudziądzu turniej hokejowy na ślizgawce 16-tej Dywizji przy ul. Lipowej, w niedzielę dnia 10. bm. W turnieju biorą udział drużyny z Torunia, Bydgoszczy, Wąbrzeźna i Grudziądza.

Nabożeństwo w kościele garnizonowym. W ub. piątek z okazji imienin Prezydenta Rzeczypospolitej p. Ignacego Mościckiego, odprawione zostało uroczyste nabożeństwo w kościele garnizonowym, które celebrował ks. kapelan Federowicz. Władze wojskowe reprezentował dowódca 16 dywizji p. gen. Rachmistrak wraz z swym szefem sztabu maj. Cibickim. Obecni byli również: komendant P. W. na 16 dyw. p. major Kempiański, prezydent miasta p. Włodek, prezes Dykiert, prezes Bzecki, prezes Łachecki, prokurator Marszałik, prezes Tad. Marchlewski, prezes Pom. Dzielnicy „Sokoła” Wł. Samoliński i wielu innych wybitnych obywateli m. Grudziądza. Przygrywała na chórze orkiestra 64 p. p.; na zakończenie mszy św. odśpiewano z tew orkiestry „Te Deum”. Po południu odbyło się w Teatrze Miejskim specjalne przedstawienie dla wojska a wieczorem galowe przedstawienie.

Biblioteka „Rozwoju”. Biblioteka żydowska „Rozwoju” wypożycza książki żydowskie codziennie od godz. 16 do 18-ej za

wyjątkiem sobót i niedziel. Biblioteka mieści się w sekretarjacie „Rozwoju” przy ul. Mickiewicza 21, parter. Wszelkie zapytania w sprawie żydowskiej należy kierować na ręce sekretarza p. Nagórskiego.

Pęknięcie rury wodociągowej. Pękła rura wodociągowa przy ul. Grobliowej i Mickiewicza, dlatego cała ta okolica w ub. sobotę nie miała wody.

Z balów karnawałowych. W ub. piątek Grudziądz bawił się świetnie. Wszystkie lokale publiczne były szczerze wypełnione publicznością, i tak:

Urzędnicy Państwowego Banku Rolnego bawili się wesoło w Bazarze (Dom Towarzystw) z swym lubianym wielce dyrektorem Tomaszem Z nem na czele. Był to pierwszy bal, który udał się naprawdę świetnie.

W hotelu pod Złotym Lwem urządziło Tow. Urzędników Komunalnych, na którego czele stoi prezes p. Wawrzyński, swój bal karnawałowy, który cieszył się wielkim wzięciem. Zauważyliśmy wśród obecnych prezesa Rady miejskiej adw. Szychowski i wiceprezesa Rady miej. dyr. Wł. Samolińskiego i innych.

Wśród śpiewaków. W „Tivoli” urządziło sympatyczne Tow. śpiewu „Moniuszko” swój bal karnawałowy, który udał się pod każdym względem. Prezes p. Cholewicki jak i komitet balowy dołożyli starań, aby goście się nie nudzili.

W „Królewskim dworze” bawili się nasi mili wioślarze, na których czele stoi dyrektor Jagdziński. Sale wprost nie mogły pomieścić licznych miłych gości.

Polski Biały Krzyż urządził swą zabawę karnawałową w kasynie 64 p. p. Rozbawione pary tańczyły do rana.

W niedzielę wieczorem w hotelu pod Zł. Lwem urządził „Sokół” żeński redutę słowiańską, która cieszyła się dużym powodzeniem.

KRONIKA Straszna tragedia dwóch sierżantów.

Bydgoszcz, dnia 6 lutego 1929 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Doroty p. m., Tytusa b. m.
Jutro: Romualda op., Ryszarda wyz.
Wschód słońca: godz. 7.37.
Zachód słońca: godz. 16.53.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Apteka Centralna, ul. Gdańska 19.
Apteka pod Lwem, na Około.

Wypożyczalnia książek „Lektor”, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczor Telefon 1739.

Biblioteka francuska T.WA. PRZYJ. FRANCJI, Cieszkowskiego 20, otwarta w poniedziałki i piątki od 6—7. (1794)

TEATR MIEJSKI.

Dziś na afiszu opera komiczna Millöckera „Gasparone” w koncertowo zgranym ze spole.

Czwartkowy wieczór wypełni o godz. 7½ „Orliów” dla P. Z. K.

W piątek staraniem Tow. Uniwersytetu Robotniczego „Turandot”.

Najbliższą premierą będzie głośna sztuka Kistmaeckers'a p. t. „Szpieg”, z której próby odbywają się codziennie od dłuższego już czasu. Premierę naznaczono na środę dn 13 bm.

Jednocześnie opracowuje się arcydzieło szekspirowskie „Hamlet”.

Wielki bal artystów. Artysty Teatru Miejskiego urządzają wielki bal połączony z kabaretem i produkcjami solowymi, który się odbędzie w nadchodzący poniedziałek, dnia 11 bm. o godz. 11-ej wieczorem. Komitet dokłada wszelkich starań, żeby zabawa, która przy dźwiękach 2 orkiestr przeciągnie się do rana, była przebojem kończącego się karnawału.

Pisze X. Niesiołowski:

U nas stopień gościnności przy wszelkiego rodzaju przyjęciach uzależniony jest od ilości butelek lub jakości napitku. Przy mowienie gości na sucho bywa traktowane jako skandal, jako objaw barbarzyństwa, lub w najlepszym razie jako sknerstwo potępienia godne. Nieokazywanie tego rodzaju „płynnych” objawów gościnności ostudza nieraz stosunki towarzyskie, a czasem miewa jeszcze gorsze następstwa...

Trzeba nam przeto postawić sobie pytanie, czy gościnność bez alkoholu jest u nas w praktyce możliwą.

Nie ulega wątpliwości, że daleko łatwiej okazywać gościnność z kieliszkiem i z butelką w ręku, niż bez nich.

A to najpierw dlatego, ponieważ przy mowienie gości alkoholem jest rzeczą wygodną, niezbyt drogą (?) i z reguły prawie każdemu gościowi miłą i pożądaną, przeważnie o ile chodzi o mężczyzn.

Inne natomiast sposoby okazywania gościnności wymagają więcej zachodów, a w rezultacie nie bywają tak cenne, jak pełna butelka.

Głowa rodziny zwłaszcza jeśli dla idei hołduje zasadom abstynencji, może urządzić przyjęcie bez alkoholu, tem łatwiej, jeśli pozatem niczego nie żałuje abv gościom pokazać, jak mile są widziani.

Ludzie rozsądni na tem poprzestano abv przeciwstawić się wypracowanym, które stanowią jakby propagandę alkoholizmu.

Przeprowadzenie reformy w tym kierunku nie jest rzeczą łatwą i wymaga czasu. O ile w towarzystwie znajdzie się większy zespół ideowców, uda się z czasem usunąć a w każdym razie zmniejszyć wszechwładny wpływ alkoholizmu na zwyczaj towarzyski.

Na razie należy zwrócić i dyskretnie zwalczać zwyczaj wnoszenia licznych toastów, przymus picia duszkiem, trzeba dążyć do tego aby nie częstowano gości napojami o wysokiej zawartości alkoholu, by na stole biesiadnym były butelki z wodą mineralną, aby nie wle-

W niedzielę, dnia 27. ub. m. ko-szary 8 Dyonu samochodów, były wido-wnią strasznej tragedji, jaka rozegrała się między dwoma sierżantami. Sprawa przedstawia się następująco:

Od dłuższego czasu trwały pewne nieporozumienia między starszym sierżantem 8 Dyonu Samochodów Nowosadem, a sierżantem tegoż Dyonu Krajczyńskim. Nieporozumienia te wynikły na tle zazdrości Nowosada, który żywił urazę do Krajczyńskiego jakoby ten za swych kawalerskich czasów utrzymywał miłosne stosunki z jego żoną. Skutkiem tych nieporozumień, dnia 26. ub. m. doszło między wymienionymi do sprzeczki, a następnie do bójki na pięście. Gdy o zajęciu dowiedziała się żona Krajczyńskiego, poczęła czynić mężowi wymówki z powodu jego rzekomego stosunku z żoną Nowosada. Wówczas Krajczyński, celem uspokojenia żony, postanowił sprawę tę wyjaśnić w obecności Nowosadów, do których też mieszkania, znajdującego się w koszarach w tym samym bloku, w którym mieszkali Krajczyńscy, małżonkowie udali się w niedzielę dnia 27. ub. m.

Krajczyński spodziewał się widocznie, że Nowosadowa zaprzeczy wszystkiemu i sprawa będzie uregulowana. Nowosadowa jednak, która przyczyniła

wano nikomu do szklanki wina, jeśli woli pić wodę mineralną.

Najbliższy cel, do którego należy zmierzać we walce z alkoholizmem, powinno być poszanowanie wolności osobistej.

— **Osobiste.** W Warszawie dn. 2 bm. w kościele św. Krzyża został pobłogosławiony związek małżeński p. Stanisława Kucharzyka, bankowca, urzędnika Banku Spółek Zarobkowych w Bydgoszczy z p. Ludwiką Ciosańską. Młodej parze „Szczęść Boże”.

— **Muzeum mlejskie** przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—4, w niedzielę od 11—2. Obecnie w Muzeum wystawa graficzna ze zbiorów prywatnych p. t. „Typy i charakterystyka XIX stulecia”, oraz osobna kolekcja obrazów Wacława Zaboklickiego na II piętrze.

— **Dyrekcja Seminarjum Męskiego** komunikuje, iż koncert instrumentalno wokalny zespołu uczniów odbędzie się w piątek dn. 8 bm. o godzinie 8-ej wieczorem w sali Kasyna Cywilnego. Program obejmuje pieśni na chór męski Kazury, Żeleńskiego i Lachmana, w części instrumentalnej Symfonię VI. Haydna w całości. Bilety w cenie 2 zł, 1 zł i 50 gr. są poprzednio do nabycia w składzie nut pana Idzikowskiego przy ul. Gdańskiej. Kierownictwo spoczywa w rękach nauczyciela muzyki p. prof. Feliksa Małeckiego.

— **Większe zasiłki dla bezrobotnych?** Z Warszawy piszą nam, że ze względu na to, że z dniem 1 stycznia rb. rezerwy Funduszu Bezrobocia przekroczyły połowę sum, które do Funduszu należą (przeszło 20 milj. zł), projektowane jest podwyższenie zapomóg wypłacanych bezrobotnym. Zapomoga wynosiłaby zamiast 50% płacy — 60%. Równocześnie omawiana jest sprawa obniżenia składek wpłacanych na rzecz Funduszu Bezrobocia przez pracodawców i pracowników.

— **Dziś wieczór humoru w Grandce.** Bardzo wesoło będzie można spędzić wieczór dzisiejszy w Grandce: wieczór lekkiej muzyki, śpiewu i humoru. Udział biorą znani komiści Teatru Miejskiego pod kierownictwem p. Łapińskiego. Cel szlachetny im przy, a mianowicie: pewna suma przeznaczonej zostanie na „Dom Aktora”, oraz wybitny udział artystów zapewni i tym razem wielkie powodzenie. Nadzwyczajny koncert o godz. 20-tej. Początek programu o godz. 23-ej. Dancing do rana.

— **Szanownym czytelnikom** przypominamy, że w ostatnią sobotę karnawałową to jest 9 lutego urządza sympatyczne towarzystwo śpiewu „Św. Wojciecha” (chór przy kościele Faranym) wieczorek taneczny w sali hotelu Leninga. Pierwszorzędna muzyka, wspaniała dekoracja, zatem spieszmy wszyscy do Leninga. Początek już o godz. 8.

się w dużej mierze do tych intryg, buntując żonę Krajczyńskiego i wprowadzając tym sposobem ciągle waśnie wśród małżonków, nie zajęła spodziewanego stanowiska w tej sprawie, a mąż jej, podrażniony widokiem wchodzącego Krajczyńskiego, pobiegł do drugiego pokoju, z którego po chwili wyszedł z rewolwerem w ręku.

I nastąpiła straszna tragedia. Nowosad wymierzywszy rewolwer w stronę Krajczyńskiego dał trzy strzały jeden po drugim. W tym momencie jednak Krajczyńska błyskawicznym ruchem zasłoniła męża swoją osobą i otrzymała trzy rany w głowę. Gdy zbroczona krwią padła na ziemię wówczas Krajczyński w obronie żony i własnej dobył również rewolwer, z którego wymierzył do Nowosada sześć strzałów jeden po drugim, z których pięć kul ugrzęzło w ciele nieszczęśliwego.

Nowosad przewieziony do szpitala wojskowego, po trzech dniach męczarni zakończył życie.

Pogrzeb nieszczęśliwej ofiary odbył się w niedzielę, dnia 3 bm. Pozostawił on wdowę z jednym dzieckiem.

Wypadek ten wywołał zrozumiałą groźbę wśród kolegów zmarłego, i na temat ten krąży najrozmaitsze wieści. Dochodzenia dopiero ustalą, kto ponosi winę tej strasznej tragedji, w której padło życie młodego, bo zaledwie 29 lat liczącego człowieka.

Stan ranionej Krajczyńskiej szczęściem nie jest groźny gdyż kule przesunęły się po wierzchu głowy. Trzecia ofiara, aresztowany Krajczyński, będzie musiał odpowiadać przed sądem, który ustali, czy działając w obronie własnej, ponosi on jaką winę.

Pierwsze krajowe maszyny do pisania.

Jedyna w kraju fabryka maszyn do pisania „Iskra” w Bydgoszczy (Malborska 15) wypuściła na rynek pierwszą serję produkcji w ilości 50 sztuk maszyn. Maszyny są typu średniego, odznaczają się prostą i solidną konstrukcją i wyrabiane są całkowicie (z wyjątkiem czcionek) z surowca krajowego.

Ceny maszyn kalkulują się taniej od maszyn zagranicznych identycznej wielkości. Ponieważ sprawność maszyn wyrabianych przez „Iskrę” nie ustępuje zagranicznym, należy przypuszczać, że przy rozwoju przedsiębiorstwa i większej niż dotąd produkcji nastąpi zmniejszenie importu maszyn do pisania z zagranicy.

Konstruktor i właściciel fabryki Inż.

Narodowy Uniwersytet Robotniczy.

W czwartek 7 b. m. w Domu Katolickim przy Farze wygłoszą:

1) O godz. 19-ej: prof. Mozolewski:

Skład narodowościowy i wyznaniowy ludności w Polsce.

Na podstawie diagramów i wykresów prelegent znajomi słuchaczy z nader ważną kwestją różnicowania ludności w Polsce i poda różnorodne przyczyny tego zjawiska.

2) O godz. 20-ej: kapitan Kulwiec:

Napoleon i jego rola w dziejach.

Za czasów kedyś „ów mąż, bóg wojny, od puszczy Libijskich łatał do Alpów podniebnych”, wszystkie ludy Europy złożyły egzamin ze swolich przymiotów i umiejętności bojowych. Nikt nigdy nie nawarzył tak straszliwej kaszy międzynarodowej, jak Napoleon. Pójdźmy zatem na wykład by usłyszeć również, w czym leży zasługa napoleońskich żołnierzy — Polaków.

Wstęp wolny.

— **Karnawał w całej pełni.** Ludzie bawią się wesoło, ochoczo, pragnąc wykorzystać wyjątkowo krótki w tym roku okres, przyczem powszechnem zainteresowaniem cieszy się obecnie wielki bal maskowy Cechu Fryzjerów i Perukarzy. Wszyscy oczekują z niecierpliwością tego poniedziałku z datą 11 lutego, przyczem, kto wogóle chociaż jako tako potrafi szyć w takt nogami po posadce i posiada kostium lub strój balowy — nie wyobraża sobie, aby mógł ominąć tak rzadkiej okazji, którą przygotowują nasi mistrzowie sztuki fryzjerskiej. Bal ten będzie jedną rewiją najpiękniejszych maseczek w najoryginalniejszych kostiumach i wspaniałych toaletach, k'óry pozostawi po sobie niezatarte wspomnienia przebyłych wrażeń. Zatem w poniedziałek różnany wszyscy do Starej Bydgoszczy! Zaproszenia otrzyma można jeszcze w poszczególnych zakładach fryzjerskich.

— **Bal maskowy „Harmonji”.** Jedną z największych atrakcyj ostatnich zabaw karnawałowych będzie bal maskowy Tow. śpiewu „Harmonji” w sobotę, dnia 9 lutego w salach Strzelniczy. Najnowsze tańce przy świetle reflektorów i dźwiękach pierwszorzędnej orkiestry p. Orłowskiego. Premjowanie masek i inne niespodzianki.

W tramwaju.

— Pani Lepkowska od wielgigo zimna nochoł zrobił się dycht niebieski.

— Nie od zimna, moja pani, ino wedle bardzo złego snu, jaki miałam dziś w nocy

— I cóż się to pani takiego śniło?

— Ano widziałam czarnego barana je chać bez miasto na kółku. Na plecach się działy mu wrony i dziubały go po kózuchu. A w pysku to ten baran trzymał taką długą fajkę, kurzył z ni fest, ale przytem wciąż po kaszliwał.

— I taką głupotką tak się panj zmartwiła, że aż dostała pani niebieskiego nosa?

— U pani to mogą być głupotki, ale ja ino się obudziłam, zaraz sobie pomyślałam, że taki sen to niedobry znak. Wstąpiłam więc po drodze do arsztrologa, a on mi ten sen tak wytłomaczył: baran, to jest nasze miasto; głapy na grzbiecie, co mu welne skubią, to są różne spekulanty na mieście interesa robiący; a fajka, co ją w pysku kurzył, to ta nowa elektrownia, od której miasto nasze nieraz się jeszcze zakrzusi. Powiedźcie państwo, czy to jednak wszystkim nie pasuje do siebie? Ja sobie nawet więcej wyspekulowała. Ponieważ baran jechał na kółku, więc na miasto przyjdzie wielka zmiana. Albo pan Śliwiński wróci i bydzie znowu gospodarował...

Krzesiński (rodem z powiatu wyrzyckiego) urządził w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy pokaz sprawności maszyny, udzielając zainteresowanym informacji i fachowych objaśnień. Komisja złożona z przedstawicieli władz, instytucji handlowych i przemysłowych z prezydentem Izby p. Kasprowiczem na czele, po zapoznaniu się z konstrukcją maszyn, orzekła, iż są one zupełnie dobre, zachęcając jednocześnie konstruktora do dalszej pracy na tem polu.

Jak się dowiadujemy, fabryką inż. Krzesińskiego zainteresowali się zwwo kapitaliści warszawscy, a nawet podobno fabryki niemieckie.

— Pani Lepkowska od arsztrologa musiała wstąpić na jednego do probierni.

— Niech mnie Bóg skarże! Takem się zmartwiła, że bym nie przelknęła ani kropki gorzalki. A pan Śliwiński — niech mu Bóg da zdrowie! Obiecał mi, że skołe wróci, to mi wyrobi dostawę jarzyn i mlika do sierocińca.

— Bidne te siroty! Musiałyby cyckać chrzczone mliko.

— Panie Antkowiak, żeby panu jezór spuchł od takiego gadania! Mnie pan chce kretykować, a pan sam — co? Kto w probierni pięć kieliszków okowity chleje, a trzy płaci tylko — nie pan? Kto zdechłego koćura w zajączą skórę zaszył i Grabowskiemu sprzedał — nie pan?

— Pani Lepkowska, ja pani ino mówię!

— Ja panu jeszcze co więcej powiem...

— Rynek, przesiadać!

Przy dolegliwościach żołądkowo-kiszczowych, braku apetytu, atonii kiszki, wzdęciach, zgadze odbijaniach, ogólnem podrażnieniu, bólach głowy mi renowych, zastojowanie 1—2 szklanek naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” wywołuje doskonałe opróżnienie i rzewodu pokarmowego. Opinie szpitalne wykazują, że nawet obłożnie chorzy chętnie biorą wodę Franciszka Józefa i czują potem znaczną ulgę. (3197)

— **Ostre strzelanie.** W dniach 7 i 8 lutego przeprowadzać będzie 62 pułk piech. Wlkp. na strzelniczy bojowej 15 Dyw. Piech. Wlkp. (plac ćwiczeń Jachcice) — ostre strzelanie. Ubezpieczenie zapewnione przez własne posterunki.

— **Baczność, wędkarze.** Dnia 8 lutego o godzinie 19 w Kasynie Kolejowym przy ulicy Zygmunta Augusta zwołuje Kolejowy Klub „Sparta” zebranie informacyjne wszystkich amatorów wędkarzy, pracowników kolejowych, celem zorganizowania sekcji wędkarskiej przy Kolejowym Klubie Sport. „Sparta”.

— **Co nas wszystkich czeka w środę wieczorem** w Resursie Kupieckiej. Sala dobrze ogrzana, że wytrzyma od gorącej trudne. Miły towarzyski nastrój. Dwie orkiestry: jedna gra same nowoczesne tańce — druga: ogniste oberki, melodyjne walczyki i piękne mazury. Znakomite pączki: własnego pieczywa. Kto natrafi migdał otrzymuje prezent. Ale nie zdradzimy jeszcze wiele innych niespodzianek, tylko prosimy Szan. Publiczność przybyć i się przekonać. Dla niskiego wstępu bo 2 zł, mogą całe rodziny przyjść i się bawić. Zaprasza więc uprzejmie Zarząd Tow. Winc. a Paulo przy Farze

— **Bal reprezentacyjny Rodziny Wojskowej.** Dnia 9 lutego br. w salach kasyna Szkoły Podchorążych odbędzie się bal reprezentacyjny Rodziny Wojskowej Kola Bydgoszcz.

— **Wielką zabawę karnawałową** urządza dla żołnierzy 61 p. p. w sobotę dnia 9 lutego w hali gimnastycznej koszar 62 p. p., wędzicie z ulicy Sowińskiego. Wstęp dla szeregowych 50 gr, dla osób cywilnych 1 zł. Czysty zysk przeznaczają się na oświatę. Wszystkich którzy chcą się wesoło zabawiać przy dźwiękach doborowej orkiestry, tanim bufecie i w olbrzymiej sali, uprzejmie zaprasza komitet żołnierski 61 pułku piech. Wlkp.

— **Bal maskowy Podoficerów Rezerwy.** Podoficerowie Rezerwy urządzają w dniu 9-go lutego w ostatnią sobotę karnawałową swój doroczny bal maskowy w pięknie udekorowanej sali p. Kocerki (Pater). Sala pod względem dekoracyjnym przedstawiać będzie istny ogród zieleni z przepięknie urządzonymi altanami. Najpiękniejsze i najoryginalniejsze maski otrzymują wartościowe nagrody. Zaproszenia i bilety w przedsprzedaży nabyć można u prezesa Piweckiego, ul. św. Trójcy 27.

HALLO!

HALLO!

Polskie Radio Bydgoszcz — Komunikat nr. 1.

Zawiadamiamy, że w sobotę 9 lutego 1929 r. korpus podoficerski 11 Dywizjonu Artylerji Konnej urządzi w sali Resursy Kupieckiej przy ulicy Jagiellońskiej swój tradycyjny bal karnawałowy.

Więc wszyscy znudzeni monotonią codziennego życia, a chcący (ktożby nie chciał) choćby na kilka godzin rozjaśnić swoje oblicze i spędzić troski z zachmurzonego czoła oraz zabawić się wesoło przy doborowej orkiestrze 61 p. p. i ładnie udekorowanej i dobrze ogrzanej sali, niech spieszy do Resursy Kupieckiej dnia 9 lutego, gdzie nasi kochani konni artylerzyści różnemi niespodziankami szczerze wam dopomogą. Kto by jednak dotychczas nie otrzymał zaproszenia, niech się spieszy, aby nie było zapóźno.

Nieszczęśliwy wypadek.

Wczoraj o godz. 7-ej rano 66-letni Franciszek Kamiński, zamieszkały przy ulicy Długiej 29, idąc ulicą Królowej Jadwigi, poślizgnął się i upadł tak nieszczęśliwie, że doznał złamania dwóch żebr. Odstawiono go natychmiast karetką pogotowia ratunkowego do lecznicy powiatowej.

Nowa sensacja w Bydgoskim Domu Towarowym.

Od czasu istnienia tego największego w Bydgoszczy magazynu, nie można było zauważyć tak wielkiego natłoku kupujących jak w ub. poniedziałek, t. j. w dniu otwarcia „Białych Tygodni”. Prawdziwą sensacją stanowią tegoż „Białe Tygodnie” w Bydgoskim Domu Towarowym, gdyż po tak niesłychanie niskich cenach białych towarów jeszcze nie sprzedawano. Tylko olbrzymie zakupy czynione w pierwszorzędnym, najlepszych fabrykach krajowych umożliwiając tak niską kalkulację. To też nietylko panie wszystkich sfer społecznych zakupują sto-owiznę, hafty, bieliznę i inne białe towary, ale nawet wśród kupujących można było dotąd zauważyć dużo restauratorów i hotelarzy.

Podziwiać trzeba wysoko postawioną sztukę dekoracyjną z okazji „Białych Tygodni” i to okien wystawowych, jak i dekoracji wewnętrznej w stylu orientalnym, coś z krainy maharadzów. Na wysokim filarze podnosi się postać kobiety — nieczekoladowej Józefiny Becker wśród czarujących, ciągle zmieniających się światel. Podczas dnia wczorajszego Miejska Szkoła Handlowa i inne zakłady zwiadały Bydgoski Dom Towarowy.

Dzieci otrzymują przy zakupach baloniki. „Białe Tygodnie” w Bydgoskim Domu Towarowym trwać będą do 16 kwietnia. Wykorzystać więc nadszycząca okazję taniego zakupu towarów.

Zbrodnia i samobójstwo.**Kapitan zastrzelił w swym mieszkaniu młodego kaprała, poczem targnął się na własne życie.**

Ponura tragedia rozegrała się w ubiegły poniedziałek w prywatnym mieszkaniu kapitana 62 p.p. Teichmana, które to mieszkanie mieści się przy koszarach tegoż pułku.

Młody kaprał, którego nazwiska nie zdołaliśmy dotychczas stwierdzić, uciekł z pułku; został jednak doprowadzony i stawiony przed kapitanem Teichmanem w jego prywatnym mieszkaniu.

Co się działo w mieszkaniu kapitana nie wiadomo, faktem tylko jest, że kapitan zabił kaprała trzema strzałami z rewolweru, wymierzonego w skroń

nieszczęśliwego, poczem skierował broń do siebie, usiłując wystrzelać w głowę odebrać sobie życie. Jak się dowiadujemy, stan kapitana Teichmana jest beznadziejny. Podczas rozgrywanej się tragedji, była przesłuchiwana protokolarnie w koszarach 62 p.p. matka kaprała, która przybyła w sprawie syna swego żywiciela.

Bliższych szczegółów tej ponurej tragedji na razie brak, jednak po przeprowadzeniu dochodzeń, otrzymamy zapewne wyjaśnienie ze strony władz wojskowych.

Bale i zabawy, które się odbyły.

— **Bal Zw. Oficerów Rezerwy**, który się odbył dn. 2 bm. w Kasynie Oficerskim przy ul. Jagiellońskiej wypadł bardzo okazale. Muzyka była dobra, tańczono bardzo wiele, zabawiano się nadszycząco mile tak, iż każdy mógł być zupełnie zadowolonym ze siebie i z otoczenia. Jak wiadomo protektorat nad balem tym objął łaskawie gen. Thommée. Rozchodzono się do domów o świcie.

— **Bal szkoły oficerskiej** wypadł świetnie. Sale szkoły były artystycznie przyozdobione z wielkim nakładem pracy i pieniędzy. Każda sala urzędowa była w innym stylu. Napływ gości był niezwykle liczny. O godz. 12 do poloneza stanęło powyżej 190 par, a i później jeszcze goście stale przybywali z innych zabaw. Bal piątkowy szkoły miał charakter balu reprezentacyjnego. Przez sale szkoły przewinęły się najwybitniejsze osobistości z miasta i z okolicznego obywatelstwa. Stroje pań bardzo bogate, świetne. Bawiono się znakomicie do rana.

— **Bal Zw. Legionistów** nie zupełnie powiódł się, mało było przedewszystkiem gości z powodu wielu zabaw i przemęczenia po balach piątkowych. Wśród gości zauważyliśmy m. i. gen. Thommée, starostę Beretę i in.

— **Bal Czerwonego Krzyża** pod Orłem w dniu 2. bm. cieszył się wielkim powodzeniem. Należy stwierdzić, iż imprezy, urządzone przez panie z Czerwonego Krzyża mają ustaloną już opinię świetnie urządzanych zabaw. Dwie orkiestry grały bez przerwy. Tańczono bardzo dużo, zabawiano się świetnie, na wszystkich twarzach gości widzieliśmy wielkie rozbawienie i zadowolenie. Atmosfera na sali panowała bardzo sympatyczna, bo też i towarzystwo było doskonałe. Wśród gości zauważyliśmy gen. Thommée, starostę Beretę i in. Bawiono się do rana. Dochód z bału zadowalający.

— **Bal u Wioślarek** nie był bardzo tłumny z powodu wielkiej konkurencji w sobotnim dniu 2. bm. Jednak ci, co przyszli ubawili się znakomicie i pozostaną na przyszłość gorliwymi propagatorami. Salę balową pod Orłem przybrano bardzo starannie. Honorarium robiła prezeska p. dr. Czaykowska.

— **Bal Kupców.** W Resursie Kupieckiej zabawiali się dnia 2. bm. zorganizowani kupcy bydgoscy. Do tańca przygrywała doskonała orkiestra, frekwencja publiczności była bardzo liczna, humory znakomite, chęć do tańca bardzo wielka, przy bufecie było również dużo maruderów. Wiele ożywienia wnosili pp.: Roman Lewandowski, Bernard Stark i Maciejewski. Tańczono i bawiono się bardzo ochoczo do rana.

Policja poszukuje.

Dnia 31 października ub. r. w drodze powrotnej z Bochni do Niepołomic, w wojew. krakowskim, zamordowany został sekretarz skarbowy Władysław Winiarski. Mordercy zarabowali sp. Winiarskiemu dwa zeszyty blankietów kwitów od nr. 737 901 do 738 000 serji K, wzór nr. 506. Zachodzi obawa, że morderca zechce na podstawie tych kwitów dokonywać oszustw, wobec czego przestrzegając przed ewentualnym nadużyciem, wzywa się przytem każdego obywatela, mogącego udzielić jakichkolwiek informacji o zbiegłym mordercy, aby zechciał zgłosić się w najbliższej policji.

Na terenie Bydgoszczy pojawiła się para małżonków Pawłowiczów, którzy chwilowo zamieszkali przy ul. Sienkiewicza 27, biorąc u różnych firm towary, jak: kostjumy suknie, buciki itd. na weksle, poczem ulotnili się w niewiadomym kierunku. Poszukiwania, czynione przez poszkodowane firmy, nie dały rezultatu, przeto poszkodowani oddali sprawę w ręce policji, która poszukuje oszukańczej pary.

— **Baczność, właściciele domów!** Zwracamy uwagę, iż do dnia 15 lutego należy przedłożyć w Miejskim Urzędzie Policijnym, ul. Grodzka 32 książki kontrolne czyszczenia kominów.

— **Srebrne gody małżeńskie.** W dniu 2 lutego br. obchodzili swe srebrne gody małżeńskie mistrz piekarski p. Adam Siewowski wraz z małżonką swą Bronisławą. Jubilatowi życzymy wszelkiej pomyślności i doczekania się złotych godów. „Szczęść Boże”.

— **Nowy ścienny spis telefonów miasta Bydgoszczy** ukaże się w najbliższym czasie. Nowy spis jest bardzo praktyczny, oszczędza czas i pracę przy szukaniu abonenta. Bardzo celowe są ogłoszenia w tym spisie telefonów. Ogłoszenia przyjmuje filja „Dziennika Bydgoskiego”, ul. Dworcowa 2. Tel. 1299.

— **Związek Chorów Kościelnych** okręgu Bydgoskiego. Zebranie zarządu dziś w środę o godz. 8 w biurze parafjalnym przy kościele św. Trójcy.

— **Wybryki łobuzerskie.** Wczoraj o godzinie 19,30 została zaalarmowana straż pożarna sygnałem z Placu Poznańskiego 10. Po przybyciu na miejsce, stwierdzono, że był to fałszywy alarm, którego dopuścili się jacyś osobnicy z mętów społecznych. Próżno mówić takiemu lotrowi o etyce i o szkodzi, jaką wyrządza, ale odpowiednie czynniki winny energicznie zająć się odszukaniem sprawców, celem surowego ukarania.

— **Usiłowane samobójstwo 20-letniego młodzieńca.** Dnia 4 bm. na Bielawkach usiłował popełnić samobójstwo wystrzałem z rewolweru 20-letni Stanisław B., bez stałego miejsca zamieszkania. Denata przewieziono natychmiast do Lecznicy Powiatowej na Bielawkach; stan jego jest bardzo groźny.

Co będzie z młynami bydgoskimi?

Jak się warszawska „Gazeta Handlowa” dowiaduje, w dniach najbliższych Państwowe Zakłady Przemysłowo-Zbożowe przystąpią do ostatecznego przejęcia obiektu państwowego p. n. „Młyny Bydgoskie”. Pozostaje to w związku ze wzmocnieniem akcji zakupu żyła na rzecz państwowej rezerwy zbożowej i wykorzystaniem „Młynów”, jako magazynu zbożowego już w bieżącym roku gospodarczym.

Jednocześnie sporządzony został projekt „Młynów Bydgoskich”, w celu przystosowania ich do magazynownia żyta według nowoczesnych wymogów technicznych.

Roboty inwestycyjne rozpoczyna się z nastaniem sezonu budowlanego.

PROGRAM W KINACH.

ODRODZENIE, ul. Miedza 2, wyświetla film pt. **Zew krwi** w 10 wciękich aktach. Nadprogram: aktualności. Początek seansów o godzinie 6 i 8.

KRYSTAL wyświetla dziś po raz ostatni poemat filmowy, tchnący niezwykłym czarem poezji i potęgą ducha poetyckiego naszego wiejsza Adama Mickiewicza „Pan Tadeusz”. Kto więc jeszcze nie widział tego arcydzieła, a powinien zobaczyć każdy Polak i Polka, kochający naszych wielkich poetów, niechaj dziś, skorzysta z ostatnich seansów. Codziennie trzy przedstawienia.

NOWOŚCI wczoraj z sukcesem wyświetlało wielki film pt. „Ten, z którego się śmieją”. Tragedja ludzi wykołejonych i wyzyskiwanych doskonale ze znajomością przedstawiona przez reżysera. Dostępnie na życie cyrku i jak w każdym in. środowisku widzimy ludzi kochających, podpatrują, intrygują, itd., tak i film ten jaskrawo ukazuje nam epizody cyrkowe, związane z tem, co się dzieje poza cyrkiem. Więc film nie szablony ma dużo walorów wizualnych. Werner Krauss, Warwick Ward i zajmująca Jenny Ingo z nadszyczącą dystynkcją i powagą wykonali swe role. Program został uzupełniony ciekawym „Tygodniem nr. 15”.

MARYSIENKA wyświetla duży film tak pod względem artystycznym jako też i skali wrażenia pt. „Burza”. Główni bohaterzy John Barrymore i Kamilla Horn w scenach miłosnych oraz rewolucyjnych dali istny koncert gry.

CORSO. Dziś po raz ostatni dramat sensacyjno-erotyczny pt. „Wyjęty z pod prawa” z udziałem publiczności Fred Thomsonem w roli głównej. Nadprogram „Junior contra senior”.

Echa uroczystości Sokolstwa na cześć państwa red. Tesków

Wiersz 5-letniego Janeczka Stawińskiego.

Wszyscy dziś biegają,
Wszyscy dziś spieszą
Na uroczystość Srebrnego Wesela.

I ja tu przybyłem
Jako Syn Wiceprezesa,
By Państwu złożyć
Moje życzenia:

Pracujcie dalej na życiowej roli,
Niech Bóg Najwyższy
Szczęście Wam udziela —
By Państwo doczekali „Złotego Wesela”.

Proszę razem ze mną wykrzyknąć
na cześć Państwa Tesków 3 razy
„Czolem!”.

Wiersz Naczelniczki.

Szanowna Srebrna Jubilatko!

Mówi poeta, że terenem, jakim potoczyć się ma dola dwu istot zakładających rodzinę, jest przydzielony tej parze kawalek otaczającego ją świata. Mówi dalej, że każdy dział taki, powinien się zmienić w piękny urodzajny „ogród — wielki, mały czy też średni” i dodaje że: „tam walorów naszych obrót, tam praca na chleb powszedni”.

Gdy dwadzieścia pięć lat temu
Kościół łączył Wasze dłonie,
Los — jakby wiedząc czemu,
Rozległ się dał Wam błonie.

I rzekł do Was: Oto gleba —
Trza ją obsiać takim ziarnem,
By dla dusz nie brakło chleba —
By polskość nie szła na marne.

Czuwajcie we dnie i w nocy,
Ufając w narodów wiosnę,
Bóg Wam udzieli pomocy —
I żeście żniwa radosne!

Młodociane Wasze czoła
Schyliły się nad zagonem,
I w łaj kilka dookoła
Łan się złocił zbożnym plonem...

Zywiłście swoją pracą
Całe rzesze — całe tłumy —
Dziś Wam dług wdzięczności płacą
Serca, pełny czci i dumy!

A że miał Wasz ogrodzieniec
Dla wszystkich kwiatne rabaty,
Więc w olbrzymi żywy wieniec
Łączą się dziś uczuły kwiaty...

Chciałybyśmy, by w nim były
Wszystkich Waszych cnót symbole —
Żeby te kwiaty mówiły
Za wszystkie gniazda sokoła!

Wiersz dziewczynki z żeńskiej młodzieży. Srebrnej parze w hoździe!

Od grona dziewcząt, co jak ja tęskniące,
Czekają chwili przyjęcia do Gniazda,
Składam Prezesa życzenia gorące —
Promienne, jak ta betlejemka gwiazda —
Żywe jak radość, co się w sercach pali,
Gdy szczęście ku nam zbliża się z oddali...

Twe losy, Pani, to losy i nasze —
Twoje nadzieje, to nasze nadzieje —
Co pocznie takie biedne szare ptaszę
Bez Twej opieki, w zimowe zawieje?
Zginie, gdy słabe swe otworzy skrzydła,
By gonić jakieś chorych snów mamidla.

Gdy padnie rozkaz, gdy przyjdzie wezwanie,
Wszystkie, jak jedna, stanemy w szeregu —
Wiedząc jak ważne Sokół ma zadanie,
Do zwycięskiego my staniemy biegu!
Gdziekolwiek wola Twoja nas powiedzie,
„Sokół” bydgoski musi być na przedzie!
Gdy Polsce będzie pomocy potrzeba,
To czy na czoło każą, czy na flanki,
Z Waszą dewizą, przy pomocy nieba,
Męstwem się muszą wslawić Bydgoszczanki!
Niech Bóg da zdrowie Srebrnej parze Młodej,
By wśród nas złote obchodzili Gody,
A darem jaki wdzięczne przysposobią dłonie,
To będzie szczerozłoty laur na Wasze skronie.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

Wiktor B. Możliwo. Prosimy o konkretne dane, gdzie, u kogo i jak się nazywają?
N. N. Labiszyn. Korespondencji nie podpisanych pełnym nazwiskiem nie przyjmujemy.

Mowa posła Czyszewskiego (Ch. D.) i dalsze szczegóły z poniedziałkowego posiedzenia Sejmu.

W poniedziałek obradował Sejm nad budżetem ministerstwa pracy, ministrów spraw wewnętrznych, prezydium rady ministrów i min. przemysłu i handlu. Pierwszy przemawiał poseł Czyszewski (Ch. D.): Jednym z najważniejszych zadań rządu jest uregulowanie spraw samorządowych zwłaszcza w Małopolsce. Jeżeli Sejm nie zdoła podczas obecnej sesji zatwierdzić tzw. małej ustawy samorządowej, to powinien udzielić rządowi odpowiednich pełnomocnictw Uderza nierównomierność podatków samorządowych w różnych dzielnicach kraju. Rząd powinien w myśl wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego wypłacać samorządom w ziemiach zachodnich nie 15, lecz 30% podatku dochodowego, a nie czyniąc tego, naraża się niepotrzebnie na procesy. Nędza mieszkaniowa w licznych miastach powinna skłonić rząd do roztoczenia opieki należytej nad spółdzielniami mieszkaniowymi. Zamierzam przedstawić rządowi projekt ustawy budowlanej. **Place urzędników, szczególnie niższych powinny być nareszcie uregulowane.** Będziemy rósowali za uchwaleniem funduszu dyspozycyjnego ministra spraw wewnętrznych w wysokości 3 milionów złotych. W ostatnich dwu latach rząd nadał

obywatelstwo licznej rzeszy żydów, przybyłych z Rosji sowieckiej. Wobec tego, że Polska została tym sposobem jeszcze bardziej zażydzona, domaga się rewizji nadanych praw obywatelstwa i ewentualnego cofnięcia ich.

Poseł Berezowski (Kl. Nar.) domagał się zrewidowania polityki narodowościowej. Następnie postowie z grupy Korfaniego atakowali politykę wojewody Grażyńskiego, którego uważają za głównego sprawcę rozbitcia jednolitego frontu polskiego na Śląsku.

Poseł Sobolewski (BB) polemizował z p. Ratajem, pos. Celewicz (Rusin) wygłosił prowokacyjną mowę o krzywdach, rzekomo czynionych Rusinom.

Na posiedzeniu wieczornym przewodniczący komisji budżetowej Byrka proponował wycofanie sprawozdania o budżecie min. reform rolnych, przygotowanego przez posła Sanoję, ma ono bowiem charakter pisma polemicznego o wybitnych celach agitacyjnych.

Przemawiał potem poseł Grzesik, polemizując z posłami Roguszczykiem i Lempką (grupa Korf.), nazywając Korfaniego „slugusem Niemców”.

Min Składkowski oświadczył, iż istnieje podstęp telefoniczny. Następnie omawiał on cele funduszu dyspozycyjnego.

Pod hasłem rozwoju gospodarstwa narodowego.

II.

Drugi do zwiększenia konsumpcji krajowej.

Powszechnie znanym jest faktem, że spożycie wszystkich niemal artykułów, nawet pierwszej potrzeby, jest w Polsce w porównaniu do zagranicy niezmiernie małe. Gdy w zagadnienie to wnikiamy jeszcze głębiej, napotyamy rażące różnice pomiędzy konsumpcją poszczególnych produktów w jednej części kraju w porównaniu do drugiej. Pomijając rażące fakty ubożego zużycia niektórych artykułów na Kresach Wschodnich w porównaniu do Zachodnich, jak mydła lub konsumpcji cukru (tam 4%, na Śląsku 25%) spostrzegamy, że daleko odbiegamy np. w stosowaniu energii elektrycznej (20 kw. na głowę) w porównaniu do innych państw (Szwajcaria 720 kw, we Francji 150 kw), zużycie żelaza rocznie wynosi na głowę ludności u nas około 31 kg, podczas, gdy w Belgji ca 150 kg, a w Stanach Zjednoczonych 342 kg bawełny u nas 1,85 kg, w Czechosłowacji blisko 4 kg, we Francji 7 kg, azotniaku na 1 ha u nas nieco ponad 1 kg, w Belgji 27 kg, a w Niemczech 12,6 kg. Nie wystarczają ankiety dot. produkcji, trzeba zbadać pojemność rynku wewnętrznego i do granic tej pojemności spotęgować spożycie. Rola kupca jest niewystarczającą i może być jedynie pośrednią jako sprawdzian wymagań publiczności. Finansowanie handlu i otwieranie kredytu konsumpcyjnego okazało się zagrażającą bardzo skutecznym narzędziem walki z zanikiem konsumpcji. Kapitałów u nas brak, a fundusze na te cele potrzebne, musiałby być bardzo poważne. Należy przeto krzycić od dołu wielkie uświadomienie drogą oświatowo-propagandową, aby nie stawiano zbyt wysokich pretensyj do kupca, ani do producenta.

Na Powszechnej Wystawie Krajowej — jak na generalnej rewji — powinny firmy współzawodniczyć w przekonaniu widza, że towar wystawiony potrzeby jego zaspakaja najzupełniej i zachęcić go do zerwania z przesądą, że tylko wyrób zagraniczny nadaje się do należytego zużycia. Nie potrzeba przytem bić w dzwon patriotyzmu, a wystarczy wpocić proste zrozumienie, że każdy zadawający się wyrobem krajowym i hamujący import działa jak prawy obywatel, jak człowiek rozumny w obronie swojej własnej egzystencji gospodarczej.

Ukoronowaniem dążeń wszelakiego rodzaju czy to Izb Przemysłowo-Han-

dlowych i Rządu, czy też organizacji propagandowych będzie wcielenie hasła „swój do swego” na Powszechnej Wystawie Krajowej. Wskazanie dróg do dobrobytu przez rozwój pierwiastka pracy powinno również odnieść pożądany cel skutecznie, aniżeli szukanie udziałów zagranicznych i jednostronne wygrywanie argumentu zdobywcy socjalnych. Chcąc podnieść konsumpcję krajową usuńmy tak ważną przeszkodę jak bezrobocie. Uruchomienie warsztatów pracy do maximum wydajności głównie uzależnione jest od spotęgowanego spożycia. Tworzy się circulus viciosus, z którego inaczej nie wyjdziemy, jak przez wzajemne zrozumienie interesów i ustępstwa.

Handel polski nie doznaje należytego poparcia kredytowego. W splocie interesów konsumpcji i produkcji potrzeba wzmocnić ogniwo środkowe, którem jest kupiectwo. Dużo racji jest w żalach wyrażonych o kupcu, lecz i dużo przesady. Każdy w pierwszej linii broni swoich zagrożonych interesów — lecz nie jeden z rezerwą i nadwyżką. Pokutujący ten objaw z czasów inflacji ustaje, za to obywatelskie pojęcie misji kupca, jako protektora wyrobów swoich podnieść godność kupiecką. Biermy wzór z Niemca, który nawet ochoczo (jakkolwiek jest przekonany o taniej swego towaru) zapewnia klienta o „deutsche Ware”. Przez reklamę, będącą u nas w poniewierce, znacznie uprościć można sobie wysiłki.

Powszechna Wystawa Krajowa ma stać się tym rynkiem dużej propagandy dla pobudzenia czynników, którym hasło wzmoczonej konsumpcji powinno leżeć na sercu. Zarazem będzie ona polemem pomiędzy konsumentem a producentem, jako ułatwienie przejścia dla kupca polskiego do podniesienia obrotów handlowych.

Jeśli słowa mówione i pisane, dotąd mały odniosły skutek, to pokaz ogólny zademonstrowany jednostce naocznie, będzie ostatnim atutem, który wygramy na P. W. K. W dziedzinie tej Powszechna Wystawa Krajowa powinna odegrać raz na zawsze rolę decydującą, a odegra ją niechybnie, jeśli miliony jednostek wystawę tę zwiedzi. Pobudzenie szerokich kół do jaknajliczniejszego udziału w zwiedzaniu wystawy jest obowiązkiem każdego kupca i przemysłowca, każdego nauczyciela, starosty i wójta. Kierownictwo Wystawy czyni w tym względzie wylężone wysiłki, a fakt zgłoszenia około 100 kongresów i zjazdów, na których będzie niekiedy po kilkadziesiąt tysięcy osób (sokołów 30 000, śpiewaków 20 000, dzieci szkolnych po 3 000 dziennie, razem około 30 000, przeszło 20 000 gości z Ameryki) świadczy o skuteczności czynionej propagandy. Niech tylko część

narodu, a nawet pewien odsetek z własnego przekonania rozpocznie apostołować i propagować samowystarczalność, to cel P. W. K. będzie szczerzytnie spełniony.

Leon Mikołajczak.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebrań Ch. Z. Z. filji stolarzy odbędzie się w środę, dnia 6 lutego o godz. 7 w lokalu p. Blocha naprzeciw Sądu Okręgowego.

Zebrań pracowników cegielnianych (ogólne) odbędzie się w piątek 8 bm. o godz. 7 w Ognisku ul. Jagiellońska 71.

Zebrań Ch. Z. Z. filji metalowców odbędzie się w piątek 8 bm. o godz. 6 w Ognisku, Jagiellońska 71.

Walne zebranie filji „Lloyd Bydgoski” fabryka maszyn odbędzie się w sobotę, 9 bm. o godz. 1 w południe w lokalu p. Szlagowskiego.

Zebrań filji rzemieślników rolnych pow. wyrzyskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 10 lutego br. o godz. 12,30 w Domu Polskim w Wyrzysku.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

S. M. P. „Gwiazda”. Dziś, w środę o godzinie 7 lekcja II oddziału muzycznego. Następna lekcja w poniedziałek 11. bm.

Bydgoskie Tow. Cyklistów. Zebranie plenarne w piątek, 8. bm. o godz. 19 w sali (Stara Bydgoszcz). Zaproszenie na bal maskowy mżna odebrać u kol. Rutkowskiego, Gamma 7 i kol. Zaparuckiego, Grunwaldzka 9.

Tow. Filatelistów. W środę, dnia 6. bm. o godz. 7,30 wiecz. zebranie w lokalu przy ul. 3 Maja 13, parter lewo. Goście mile widziani. **„HALKA”.** Jutro w czwartek, o godz. 8-ej lekcja śpiewu w dotychczasowym lokalu. **S. M. P. „Promyk”.** Zebranie zarządów i zastępowych obu oddziałów w środę o godz. 6,30 wiecz. Zebranie uroczajone oddziału młodszego o godz. 7.

S. M. P. „Gwiazda”. Zebranie plenarne w czwartek 7. bm. o godz. 7,30 w salce parafialnej.

Tow. Pom. Fryzj. W środę, 6. bm. o godz. 8-ej zebranie u p. Mellera, pl. Piastowski. Prosi się członków o zabranie legitymacji celem kontroli.

Sokół IV. Bielawy. Dziś w środę ćwiczenia dla druhów w sali 62 p. p. W czwartek o godzinie 8 wiecz. zebranie plenarne w Instytucie Rolniczym.

K. S. „Połonja”. Zebranie zarządu odbędzie się w piątek, 8. bm. o godz. 18 w salce Resursy Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej. Z powodu nader ważnych spraw jest komplet pożądany.

Tow. śpiew. „Arion”. Lekcja śpiewu dziś wieczorem o godz. 8 w szkole. Uprasza się o komplet. Na każdej lekcji przyjmuje się nowych członków.

Sokół konny. Zebranie plenarne w piątek 8 lutego o godz. 7 wiecz. w sali p. Kocerkki. Z powodu bardzo ważnych spraw obecność wszystkich druhów konieczna.

Sokół L. Plenarne zebranie 7. bm. o godz. 20-tej w Resursie Kupieckiej. Pół godziny wcześniej zebranie zarządu.

Tow. śpiewu „Lutnia” Jachcice. Zebranie plenarne dziś, 6. bm. o godz. 8 wiecz. w lokalu p. Trzebiatowskiego. Goście oraz sympatycy mile widziani.

Tow. Powst. i Woj. Bielawy Skrzetusko. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 9. bm. o godz. 19-tej w lokalu drha Ferenca, ul. Senatorska 76.

Kolo Absolwentów szkół handlowych. Wieczorek towarzyski w zamkniętym kółku dla członków urzędują w dniu 6 bm. o godz. 20 w Strzelnicy. Po legitymacje członkowskie zgłaszać się należy w sekretarjacie, ul. Dworcowa 69 u p. Nowakowskiego.

Zw. Pracowników Kupieckich. Zebranie w dniu 6 lutego nie odbędzie się. Następne zebranie plenarne w środę 20 lutego. Dziś sekretariat z powodu balu niezycy.

Zw. Podolic. Rez. Miesieczne zebranie we wtorek 5 bm. o 19-ej u Kocerkki.

Tow. Kupców Detal. br. spoż. Zamówienia oraz gotówkę na cukier, smalec i wszelkie inne dotychczasowe artykuły przyjmuje ciędowlalnie do czwartku 7. bm. południa Bank Ludowy, Stary Rynek 11, tel. 927-38, prezesa tel. 104.

Bank Polski płać w dniu 6 lutego za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funt sterlingów	43 07
franki szwajcarskie	170,83
franki francuskie	34,60
marki niemieckie	210,81
guldeny gdańskie	172 18
szylingi austriackie	124,79
liry włoskie	46 49
korony czeskie	26,28

PROGRAMY RADIOFONICZNE. CZWARTEK, 7 LUTEGO.

Poznań (336,3). Godz. 12,05—12,10: Sygnał czasu. 12,10—12,35: Odczyt z Warszawy. 12,35—14,00: Koncert dla młodzieży szkolnej. 14,00—14,15: Notowania giełdy pieniężnej. 14,15—14,30: Komunikaty: gosp. roln., PAT. itd. 16,50—17,15: Tydzień propagandy trzeźwości. 17,15—17,30: Lekcja alfabetu Morsego. 17,30—17,55: Odczyt ze sportu. 17,55—18,50: Koncert muzyki współczesnej. 18,50—19,10: Kurs elem. języka franc. 19,10—19,35: Odczyt roln. 19,35—20,00: Rolnicza skrzynka radiowa. 20,00—20,30: Nadprogram. 20,30—21,00: Koncert organowy. 21,00—21,15: audycja wokalna Józely Starkowskiej. 21,15—22,00: Słuchowisko „Dom otwarty” Bałuckiego. 22,00—22,20: Sygnał czasu, komunikaty Z. O. K. Z.

Warszawa (1385,7). Godz.: 11,56—12,10: Sygnał czasu, komunikat lotn.-met. i rolniczy. 12,10—12,35: Odcz. „Pamięci Amundsen’a”. 12,35—14,00: Koncert symfoniczny. 14,50—15,10: Komunikaty: met., gospod. i nadprogram. 16,00—16,15: Komunikat L. O. P. i P. 16,15—16,45: Audycja dla dzieci. 17,00—17,25: „Wśród kajaków”. 17,25—17,50: „Kącik dla kobiet”. 17,55—18,50: Muzyka nowoczesna. 18,50—19,10: Rozmaitości. 19,10—19,35: Odczyt. 19,55—20,00: Sygnał czasu. 20,00—20,25: „Dzieje muzyki polskiej”. 20,30—21,15: Koncert ork. P. R. 21,15—22,00: Słuchowisko z Wilna („Dom otwarty”, Bałuckiego). 22,00—22,05: Komunikat lotn.-met. 22,05—22,20: Komun. PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjne, sportowy i nadprogram. 22,30—23,30: Muzyka taneczna.

Ceny podawane Izbie przez Nyski Handlowe w Bydgoszczy.

Bydgoszcz dnia 5. l. 1929 r. c. u.

Cena za 100 kg.	od zł—do zł.
Pszenica nowa	40,00—40,75
Żyto nowe	31,50—30,50
Jęczmień	32,00—31,00
Jęczmień browarny	34,00—33,00
Groch Foltera	00,00—0 00
Groch ładalny polny	42,00—4 00
Groch Viktorja	62,00—6 00
Owies	30 75—21,50
Otręby pszenne	00,00—27,50
Otręby żytnie	—23,00

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 5 lutego 1929 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	00,00—65,75
8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kred.	00,00—93,00
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred.	00—50,00
5% Pożyczka promiowa serja II	104,00—000
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna	110,00—
Bank Kwilecki, Potocki i Ska i em.	93,00
Bank Zw. Spółk. Zar. i em.	00,00—87,00
Dr. Roman May Iem.	000 00—111,00
„Unja” (daw. Vetzki) I em.	173,00—000 00

Tendencja: Utrzymana.

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 5 2 1929 roku.

Bydło:

b) pełnomięsiste, wytuczony woły lat 4 do 7	144—150
B. Sądniłki:	
a) pełnomięsiste, wyrosłe najwyższej wartości rzeźnej	146—150
b) pełnomięsiste młodsze	134—138
c) młodsze odżywione młodsze i dobrze odżywione starsze	116—126
C. Jąłówki i krowy:	
b) pełnomięsiste wytuczony krowy najwyższej wartości rzeźnej do lat 7	160—150
c) starsze wytuczony krowy i mniej dobre krowy młodsze i jąłówki	136—144
d) młodsze odżywione krowy i jąłówki	126—118
e) licho odżywione krowy i jąłówki	090—100

Cielęta:

b) najprzedniej cielęta tuczne	180—174
c) średnio tuczne cielęta i najprz. ssaki	156—164
d) młodsze tuczne cielęta i dobre ssaki	150—154
e) liche ssaki	135—148

Owce:

b) starsze skopy tuczne, liche ja-gnięta tuczne i dobrze odzyw. młode owce	130—140
--	---------

Świnie:

b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi	202—200
c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi	200—196
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi	194—190
e) młodsze świnie ponad 80 kg.	180—186
l) maciory i późne kastaty	150—160

Stan woły w W śle w dniu 6. 2. rano: Zawichost 0,98; Warszawa 1,28; Płock 0,80; Toruń 1,54; Fordon 1,07; Chełmno 1,26; Grudziądz 1,36; Korzenie-wo 0,55; Pickło 0,46; Tczew +0,2; Ein-lage 0,88; Schiewenhorst 2,02.

Z ostatniej chwili.

Lizbona, 6 2 (Tel. wł.) Wskutek ulewnych deszczów, w mieście Sao Paulo wystąpiła rzeka z brzegów. Większa część miast zalana. Wiele rodzin pozostało bez dachu nad głową.

Białogród, 6 2. (Tel. wł.) Po śmierci Stefana Radicza czynny udział w ży-

ciu partii kroatyckiej bierze wdowa po zmarłym, Marja Radiczowa. Wydaje ona pismo „Głos wolny”.

Szanghaj, 6 2 (Tel. wł.) Krążą tu pogłoski, że grupa Harrimana w New-Jorku prowadzi prywatne pertraktacje z rządem chińskim w sprawie ewentualnej pożyczki 100 milj. dolarów.

Paderewski przybędzie do Polski.

Będzie on budował pomnik Wilsona. Z wiosną bieżącego roku przybyć ma do Polski b. premier, znany kompozytor Ignacy Paderewski, od wielu lat bawiący zagranicą. Przyjazd Paderewskiego do Polski pozostaje w związku z zamierzoną przez niego budową pomnika prezydenta Stanów Zjednoczonych

Woodrowa Wilsona, twórcy traktatu wersalskiego i Ligi Narodów.

Pogrzeb Alberta Kona.

Łódź, 5. 2. (tel. wł.) Pogrzeb Alberta Kona odbył się przy udziale wielu tysięcy ludności. Zakłady Widzewskie na znak żałoby były nieczynne. W sobotę wieczorem zmarł zabójca ś. p. Alberta Kona, Edward Ciesiński.

Publiczne doreczenie. W sprawie Eugenji Preissowej z d. Trenkler, żony kupca w Koronowie, powódki, zastąpionej przez pełnomocnika procesowego: adwokata Kosidowskiego w Koronowie, przeciw wdowie Emmie Ristau, ur. Geiger, dawniej w Koronowie, obecnie nieznanej miejsca zamieszkania, pozwanej, powódka twierdząc, że na nieruchomości powódki wpisanej do księgi wieczystej Koronowo karta nr. 11. w dziale III. pod nr. 16, jest zapisana na rzecz pozwanej hipoteka w kwocie 6000 mkn. wraz 5% odsetkami z tytułu pożyczki wnosiła skargę, z wnioskiem: 1. Hipotekę zapisaną w dziale III. pod nr. 16 księgi wieczystej Koronowo karta 11 w kwocie 6000 mkn. na rzecz pozwanej przerachowuje się wraz zaległymi odsetkami od dnia 1 lipca 1920 do 30 czerwca 1924 na 1333,33 zł. (tysiąc-trzystrzydzieści trzy złotych 33 grosze). 2. Pozwaną zasądza się na udzielenie zezwolenia na wykreślenie hipoteki zapisanej w dziale III. pod nr. 16 księgi wieczystej Koronowo karta 16 w kwocie 6000 mkn. za równoczesną zapłatą przez powódkę z ręki do ręki kwoty 1333 33 zł wraz z 5% odsetkami od dnia 1 lipca 1924. 3. Koszta sporu ponosi pozwana. 4. Wyrok jest tymczasowo wykonalny ew. za złożeniem zabezpieczenia. Wzywa się przeto pozwaną do usnej rozprawy spornej przed Sądem Grodzkim w Koronowie pokój nr. 14 na termin w dniu 29 marca 1929 roku przed południem o godz. 10. W celu publicznego doreczenia, ogłasza się niniejszy wyciąg ze skargi Koronowo, dnia 26 stycznia 1929 r. Królik, sekretarz Sądu Grodzkiego. (3266)

Państw. Nadleśnictwo Stronno

sprzeda w drodze licytacji dnia 12. II. 29 r. od godz. 10-tej porząwszy w hotelu p. Ignacego Nowaka w Koronowie

około 70 m³ drewna użytkowego
90 mp. szczap sosnowych użytkowych
300 „ „ i wałków sosnowych opa
oraz 200 mp. chrustu grubego i cienkiego

z wszystkich leśnictw. — Płacić należy bezwzględnie w dniu sprzedaży. Warunki sprzedaży ogłosi się przed licytacją. Nadleśniczy Państwowy.

Przetarg przymusowy.

W czwartek o godzinie 10-tej przed południem sprzedawać będą przy ulicy Dworcowej 21 (3236) 1 maszynę do szycia (szewska) za gotówkę najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą. Cywiński, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Dzielny dekorator - ekspedjent

kawaler. z praktyką w pierwszorzędnym firmach branży włókienniczej, zaraz potrzebny.

Oferaty z odpisami świadectw i fotografią skierować do (3223)

Hurtowni Czesław Buza, Toruń.

Licytacja.

W poniedziałek, dnia 11 lutego br. o godzinie 9-tej rano począwszy w ho. elu Samostrzel odbędzie się licytacja (5260)

na budulec sosn. i drewno użytkowe

z następujących rewirów:
1. Rewir Samostrzel ca 200 m³ budulec sosn. II-IV kl.
2. Rewir Dąbrowa drewno użytkowe dęby, jesiony, wiąz, drągi sosnowe i świerkowe. Zarząd lasów majątności Samostrzel.

Przetarg przymusowy.

W czwartek, dnia 7 bm. o godz. 12-iej w poł. sprzedam publicznie przy ul. Gdańskiej 150

20 kapeluszy damskich, 20 płaszczy, urządzenie składowe

za gotówkę najwięcej dającym. (3244) Kowalski, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Przetarg przymusowy.

W czwartek, dnia 7 bm. o godz. 1-iej po poł. sprzedam przy ulicy Gdańskiej 100 w podwórzu

1 szafę żelazną

za gotówkę najwięcej dającym. (3245) Kowalski, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Czytajcie „Dziennik Bydgoski”!

Obuwie i skóry

poleca najtaniej **Konieczny** 31955 ul. Śniadeckich 46.

Pomocnika mleczarskiego

poszukuje 3250 **Dwór Szwajcarski** Bydgoszcz Jackowskiego 25-27.

Maszynisty

do wypomóżki poszukuje **Dwór Szwajcarski** Bydgoszcz 3243 Jackowskiego 25-27.

Inteligentna pielęgniarka - wychowawczyni, do dzieci 6-11/2 lat potrzebna, dobre warunki. Zgł. z fotografią do Dz. Bydg. Grudziądz pod „Pielęgniarka”. (3259)

Tańców

nowe kursy dla początkuj. i doksztalcających rozpoczyna się w **czwartek, 7 lutego**. Lekcje przyw. każdego czasu. Tańce najnowsze. Wpisy codziennie w g. 12-2 i 4-8 popoł. **Wł. Kochański, Szkoła Tańców** TELEF. 22-14. Sienkiewicza 61 (b. blisko Dworcowej).

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9.

POLECENIA

Kanapy Jeżanki, materace, garnitury klubowe sprzedana raty Tapicernia, Jagiellońska 4, II ptr. podwórzo. 3242

Dorsze świeże stale na składzie. Czesław Piltz, Plac Teatralny 18. 3.70

SPRZEDAŻE

Małki 275 mórg pszenno-buraczanej ziemi przy Chelmży. Żywy i martwy inwentarz kompletny. Dom mieszkalny 10 pokoi budynki gospodarcze i komornicze w dobrym stanie. Cena 200.000 zł, wpłata 80.000 zł lnb zamiana na dom dochodowy w Bydgoszczy. Tak samo duży wybór majątków młynów, fabryk, domów poleca Ag. Dobr. „Polonia” Bydgoszcz, Dworcowa 17 Telef. 693. F1652

Małki 450 mórg ziemi pszenno-żytniej. zabudowaniem maszynem i kompletnym inwentarzem, cena 180 tys. zł. — 420 mórg w pow. Znaskim, zabudowaniem maszynem i kompletnym inwentarzem, cena 200 tys. zł, wpłaty 100 tys. — Młyn parowy w mieście, przemiał 350 ctr. na dobę, cena 220 tys. złotych. — 3 młyny wodne, połączone z gospodarstwami 50 do 200 mórg na sprzedaż. — Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 36. Tel. 837. (3272)

Dom 3-piętr. mieszkania po 3 i 4 pokoje, dochód roczny 9000 zł, cena 85 tys. zł. Dom parter. 3-piętrowy z wjazdem i ogrodem mieszka. 6 i 7 pokojowe, dochód roczny 14000 zł, cena 120.000 zł. Dom parter. 2-piętrowy ze sklepem, mieszka. 3 i 4 pokojowe, dochód roczny 5000 zł, cena 50 tys. zł. Dom 2-piętrowy z dwoma sklepami, przy kupie jeden wolny w powiatowym mieście za cenę 47 tys. zł na sprzedaż. Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 36, tel. 837. 3273

Gościniec dobrze prosperujący do tego 30 mórg z inwentarzami za 20.000 zł, wpłaty 10.000 zł, sprzedawca Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50. Nowe zlecenia pożądana. 3252

Sprzedam skład białawców w dużej uli kościelnej, położony obok kościoła Do obrotu towaru za 6-10000 zł podług faktury. Wpłata 3-5000 zł, reszta podług umowy. Zgłoszenia przyjmuje M. Bałowski, Nowe. (Pomorze). (3280)

Kamieńca 2-piętrowa, 2 składy 30000 zł sprzedawca biuro Nowakowski Dworcowa 69, tel. 850. 3248

Dom maszynowy z ślicznym ogrodem, wolnym mieszkaniem 15.000 zł, wpłaty 9000 zł sprzedawca Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50. 3251

Dom z piekarnią w mieście powiatowym, 24.000 zł, wpłata ugodowa, (piekarnia wolna) sprzedawca: Bydgoskie biuro pośrednicze. Dworcowa 50. 3254

Dom II ptr. z składami, centrum Bydgoszczy, mieszkanie wolne, dochód 550 zł za 55.000, wpłaty 35.000 sprzedawca: Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50. Kolosalny wybór w domach. (3256)

Dom (3255) z ogrodem, 4 pok. wolne, 18.000 zł, wpłata ugodowa sprzedawca: Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50.

Maszyna do pisania na sprzedaż, Polrux, Poznańska 1. 3233

Maszyna do szycia dobrze utrzymana na sprzedaż. Chrobrego 12, skład komisowy. F1669

Bufet i kredens dęb. forn. na dogodnych warunkach sprzedam. Malborska 17, w podw. lewo. 3275

Pies na sprzedaż Dobermann tresowany. Gdańska 22. 3240

KUPNA

Zakład fryzjerski przy ruchliwej ulicy z urządzeniem poszukuje zaraz za gotówkę. Zgł. pod „Fryzjer” do Dzien. Bydg. 3225

Pianino kupię za gotówkę. Oferaty z podaniem ceny poproszę. Zamel Toruń, Kazim. Jagiellończyka 6. 3264

POSADY WOLNE

Chcesz otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne profesora Sekulowicza, Warszawa, Żórawia 42. Kursy wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kalgigrafji, pisania na maszynie, towaroznastwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Ważne dla Rolników: buchalterja rolnicza oraz nauka o wydajności gleby. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów. 2962

Poszukuję dzielnego pomocnika fryzjerskiego który może się natychmiast zgłosić. Stoński Świecie n. Wisłą Rynek 11. 3238

Czeladnik piekarski, który samodzielnie przed piecem pracuje natychmiast potrzebny. Brauer, Koronowo. 3247

Korespondent i ekspedjent władający językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie poszukuje natychmiast hurt. materji opałowych i oudowlanych. Piśm. oferty z podaniem wymaganej pensji i życiorysem prosimy kierować pod „M. S. T.” do filji Dz. Bydgosk. Dworcowa 2. (3221)

Dzielnia (F1670) szteperka potrzebna. Rosenfeld, Śniadeckich 42.

Biuralistka z kancą 500 zł poszukuje. Adres w filji Dz. Bydg F1668

Pomocnik krawiecki potrzebny. Ryckerska 4. 3225

Pomocnika fryzjerskiego na stałą posadę poszukuje. W. Kuzkowskiego Nakło. 3203

Sluga uczciwa z dobrem gotowaniem oraz praniem do samodzielnego prowadzenia domu. Adres wskaże Dz. Bydg. (3220)

Potrzebna służąca do wszystkiego zaraz. Długa 8, I piętro, front. 3243

Służąca umiejąca dobrze gotować, do wszelkich prac domowych z dobrmi poleceniami z zaraz potrzebna. Zgłosz. Jackowskiego 33, I piętro prawo. (3238)

Służąca do wszelkiej pracy domowej potrzebna zaraz. Jadłodajnia „Nowy Świat”, Gdańska 142. (3237)

Uczeń może się zgłosić. Piekarnia, Małecki, Pomorska 47. 3233

Młoda dziewczyna do posługi na przedpołudnie potrzebna zaraz. Garbary 7, II. prawo. F1675

Uczeń z wyższym wykształceniem szkolnym, władający językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie poszukuje natychmiast hurt. materji opałowych i budowlanych. Piśm. of. z życiorysem prosimy skierować pod „Uczeń” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (3222)

Służąca uczciwa ze wsi może się zgłosić zaraz lub od 15 ugo na probostwie w Dobreczu, stacja Kołomierz. 3269

Służąca potrzebna zaraz. Kuligowska Gamna 2. F1673

Pracznica na stałe z utrzymaniem i mieszkaniem potrzebna zaraz. Złoszen'a Restauracja „Zagłoba”, Gdańska 165. 3271

POSADY POSZUKUJĄ

Cukiernik mający 10 lat praktyki poza sobą, poszukuje posady natychmiast lub od 1. III. Leon Nehring, Tezew, Krol. Jadwigi 3. (3291)

Panienska 21 lat z kupieckim rodzimym muzykalna, ręczne robotki, szycia i kucania wyuczona poszukuje odpowiedni posady w lepszym domu. Zgł do Dz. Bydg. pod „P. P.” 3219

Elektromonter 20 lat przyjmie posadę zar. miejscowość obojętna. Władysław Gawlik, Bydgoszcz, Leszczyńskiego 100. 3213

Dziewczyna ze wsi porządna, poszukuje posady zaraz lub od 1. III. 1929 z gotowaniem. Zgłosz. przyjmuje Teofila Szmelter Wtelnio powiat Bydgoszcz. F-1663

Rutynowana ekspedjentka z branży konfekcji damskiej i białawej, poszukuje posadę. Łaskawe podania pod „Rutynowana” do Dzien. Bydg. 3230

Inteligentna panienska z syciem poszukuje posady jako bona. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. (F1664)

Inteligentna gospodynin poszukuje posady od 15. lub 1. III. u samotnego pana. lnb u bezdzietnego małżeństwa. Zgł. filja Dworcowa pod „N. N.”. F1667

Młodszy czeladnik stolarski poszukuje posady. Zgłosz. pod „Stolarz” do Dzien. Bydg. 3276

Poszukuje posady w Bydgoszczy za pokojówkę lub do hotelu, kawiarni i t. p. Umie także haftować. Oerty Marta Nadolna, Sliwice pow. Tuchola. 3267

DZIERŻAWY

180 mórg wdzierżawi korzystnie: Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50 3257

MIESZKANIA

Pokój i kuchnię wynajmę. Kork Leszczyńskiego 39. 3274

Poszukuję mieszkania 2 pokoje z kuchnią zaraz lub później. Warunki podług ugooy. Adres wskaże filja Dz. Bydg. Dworcowa 2. F1631

Mieszkania tanie od gospodarzy 2-4 pokoje z kuchnią tylko za rocznym czynszem centrum 7 pokojowe komfortowe okazynie portierstwo wskaże „Ostoja”, Dworcowa 59, tel. 1105. F1676

Mieszkanie 3 pokoje i kuchnia z meblami przy głównej ulicy Bydg. korzystnie na sprzedaż, najchętniej młodoczeńcom lub starszej bezdzie nej rodzinie. Oferty uprasza się do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Korzystnie”. (F1639)

POKOJE

Pokój wspólny dla pana. Sw. Trójcy 10 w domu tylnym. 3234

Solidny i inteligentny kuciec poszukuje zaraz latnie umeblowanego pokoju z urządzeniem fortepjanu i tylko przy lepszej rodzinie. Spieszne zgłoszenia do Dzien. Bydg. pod „T 100” 3239

Pokój Hetmańska 13. II ptr. F1672

Pokój mebl. bez poscieli do wynajęcia. Wileńska 6, II ptr. lewo. F1673

Duży pokój umeblowany dla 2 intelligen nych pań zaraz i b później w centrum do wynajęcia. Gdzie? Filja Dworcowa 2. (F1666)

Pokój (3234) umeblowany do wynajęcia Cieszkowskiego 11 p. pr.

Pokój nadający się na biuro oraz składnicę do wynajęcia. Ul. Jagiellońska 13, parter prawo przy Placu Teatralnym. (F1674)

ROZNE

Fachowiec z branży zelaza, mieszkający przeszło 20 lat w małym mieście Pomorzu, znajmie w komis maszyn i narzędzia rolnicze. Plac i składnicę posiada przy głównej ulicy. Szczegółowe oferty do Dzien. Bydg. pod „D. W.” (3223)

Chłopcu lub dziewczynce bezpłatnie będą usuniete pięgi. Zgłosz. się „Przmaczemia”, Mickiewicza nr. 2. F1333

Ostrzegam przed przyjęciem w posadę Wandę Wiśniewską z Zakierskich, gdyż jest moją żoną i dom mój opuściła bez mojej wiedzy. Bolesław Wiśniewski. 3265

MATRYMONIALNE

Kawaler lat 30 średniego wzrostu dobrze usytuowany, muzykalny, zawrze znajomość z panią niezależną, muzykalną, w celu wspólnego sędzania wolnych chwil. Panie którym zależy na szczerym i wesółym towarzyszu, zechca lask złożyć ofertę pod „Towarzysz” do filji Dz. Bydg. ul. Dworcowa nr. 2. F1643

POLECENIA

Spodnie do pracy sprzedaje tanio Jan Wilczewski, Bydgoszcz, Sw. Trojcy 22a. 545

Meble

Jadalnie sypialnie, pokoje meble i rozne meble w wielkim wyborze od najwystawniejszych do pojedynczych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dobrzyński, Długa 4. (1788)

Maskowy elegancki kostum wypożyczyć. Śniadeckich 51, I ptr. F1638

Meble!

Przy dogodnych warunkach polecam: kompl. pokoje meble, kluby, jadalnie, sypialnie, kuchnie jako też pojedyncze meble, szafy, stoly, łóżka, krzesła, kanapy, fotela, biurka, lustra i inne przedmioty. Piechowiak, ul. Długa 8, Tel. 1651.

Dobra krawcowa szyje po przystępnych cenach. Pawłowska, Gdańska 39, I ptr. F1642

Nowożeńcy! kupujcie meble wszelkiego rodzaju oraz łóżka, kanapy i materace tylko u Andrzeja Nowaka, Bydgoszcz, Wełniany Rynek nr. 5/6, róg Podgórznej. Tel. 2143. (1640)

Pracownia rzeźbiarska przyjmuje wszelkie prace rzeźbiarskie, meblowe, figuralne. Ma stały zapas rzeźb gotowych na składzie Bydgoszcz, Podolska 20. F-1513

Najstarszy fotograf w Bydgoszczy Franciszek Paulo Scheffer Leszczyńskiego 190, poleca się nadal Sz. Publiczności. 3212

Leżanki kanapy i materace najnowszej i pod gwarancją tylko u Andrzeja Nowaka, Bydgoszcz, Wełniany Rynek 5/6 róg Podgórznej. Tel. 2143. (1642)

Prace budowlano-stolarskie wykonuje w mechanicznych warsztatach „Rika” Budowl. Tow. Ak. B. droszcz, Marcinkowskiego 9 telefon 172 3080

Prima sieczka podwójnie odstawiona w hurcie i detalu po cenie konkurencyjnej. Bydgoska Centrala Pszary, Bydgoszcz, Dworcowa 10d, tel. 11-35 1536

Tłómaczenia z języków angielskiego, francuskiego i niemieckiego oraz pisanie na maszynie przyjmuje Krakowska 17, I ptr. 23568

Fortepiany pianina stroi i naprawia po niskich cenach P. Wichererek, stroiciel fortepianów, ul. Grodzka 16 róg Mostowej, tel. 273. 3209

Krawcowa wykonuje wszelką damską garderobę, specjalność płaszczki, kostiumy Aleje Marcinkowskiego 5, parter wprost. Langowa. 3190

SPRZEDAŻ

Gospodarstwo od 5-200 mórg, domy, piekarnie, gościniec, skład, rzeźnię, kto ma zamiar kupić - sprzedać lub wdzierżawić Zgłoście Utręba, Jarcin, Kłuskiego 4. (2827)

Gospodarstwo na Kujawach, 54 morgi ziemi pszenno buraczanej z obszernymi zabudowaniami tanio nataniam na sprzedaż. B. Markiewicz, Radziejewo pocz. P. anio pow. Inowrocław. (114)

Gospodarstwo

około 40 mórg dobrej ziemi budynki maszynowe dom mieszkalny, 5 pokoi i kuchnia w dużej wsi kościelnej nad szosą nadającą się do każdego przedsiębiorstwa z całym inwentarzem jest zaraz do sprzedania. Cena podług umowy. woty 22-25 tys. zł. A Grzędzicki Wielki Komorsk stacja Warlubie pow. Świecie. 3050

Kamienice w centrum z większymi mieszkaniami sprzedam. Of. do filii Dz. Bydg. rod „Dr. J. S. 18”. (1605)

Skład tow. kolon. w Gnieźnie przy bardzo ruchliwej ulicy z towarami, urządzeniem i mieszkaniami sprzedam. Cena 5,500 zł. Of. do Dz. Bydg. pod „Skład 5,500”. 3193

Dom dochód 7000 zł na sprzedaż. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. 3189

Kamienice. Kamienica 11 ptr, 6 mieszkań, podwórce, wjazd, stajnie, dochód roczny 3400 zł z powodu wyjazdu okazuje się sprzedam za 35000 zł. jak również wiele innych świeżo nadesłanych obiektów poleca biuro „Pogoń” Bydgoszcz, Dworcowa 80.

Piekarnia (F1654) i cukiernia bardzo dobrze prosperująca przy głównej ulicy w Bydgoszczy zaraz na sprzedaż. Gdzie? wskaże filia Dz. Bydg.

Młyn wodny w pełnym biegu, wody po dostatkim, 53 morgi pszennej ziemi zaraz na sprzedaż, kościół szkola i kolej w miejscu. Adres Młyn wodny, Goryszewo, kolej i pocz. Kwieciszewo p. w. Mogilno Poznańskie. 3103

Baczność fachowcy stolarze. Można objąć zaraz lub później kompletnie urządzone z maszynami i 13 warsztatami stajnią do wytworzenia mebli i budowli. Położona w mieście około 22 tys. mieszkańców na Pomorzu Gotówki potrzeba do objęcia 5000 do 10,000 złotych. Stolarnia jest w ruchu i można w ruchu objąć. Z powodu choroby właściciela na sprzedaż. Zgł pod „W. T.” do Dz. Bydg. 3216

Tokarka do drzewa 2 metry długości, wyrób niemiecki, zupełnie nowa zaraz na sprzedaż do zapędu nożnego i siły. Ignacy Lipski w Chelmie, Rycerska 24. 3102

Młyn motorowy trzypiętrowy najnowsze urządzenie, przemiał 160 ctr. z rak niemieckich, przy 20 000 zł wplaty sprzedam Sokolowski, Śniadeckich 40. F1644

Wózek sportowy na sprzedaż Starzyński, Długa 6, podwórce. F1648

2 fotele kanapa i leżanka używana tanio na sprzedaż, Toruńska 183, part. lewo. F1628

Korzystnie sprzedam fortepjan skrzydło czarne. Wiadomość Gdańska 137, pierwsza oficyna, II ptr. lewo. 3214

2 aparaty do palenia kawy, młynek i zapęd elektryczny (motor i transmisja). Wiadomość Dziennik Bydgoski Grudziądz pod „3215”. 3204

Piec westfalski tanio na sprzedaż Bytkowski, Lwowska 3. 3183

Krowa dobra dółka z powodu braku paszy na sprzedaż. Tyrakowski Smukala pow Bydgoszcz. 3200

Szkl. młody na sprzedaż. Dworcowa 64. F1641

Sanki na sprzedaż. Kujawska 12, piętro lewo. 3231

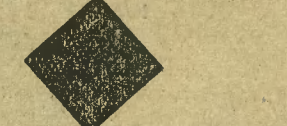
KUPNA

Baczność! Poszukuje majątków ziemskich, gospodarstw, młynów, cegielni tartaków, hoteli, gościnieców jak również dzierżawy majątków, gospodarstw dla poważnych reflektantów. Łaskawe zgł sz przyjmuję najpoważniejsze biuro „Pogoń” Bydgoszcz, Dworcowa 80. Tel. 1815.

Skład towarów krótkich i blawatów z towarami lub bez celem kupna lub dzierżawy. Zgł do filii Dzień. Bydg. pod „Towary”. F1565

Skupuje srebrne monety i stare srebrne przedmioty, płacę najwyższe ceny. H. Kaszubowski, ul. Długa 29. (2149)

Rad o kupię okazujecie za gotówkę. Toruń, skrzynka pocztowa 3. 3168

W końcu bieżącego miesiąca ukaże się nakładem naszym Spis telefonów miasta Bydgoszczy w formie plakatu, opracowany według wzoru zesłorocznego, na podstawie materiału urzędowego. Aby uwzględnić jeszcze wszystkie zmiany, które zaszły w ostatnim czasie, prosimy P. T. Abonentów siętel telefonicznej miasta Bydgoszczy o podanie ewentualnych zmian i życzeń do dnia 20 lutego br. pod niżej podanym adresem. Późniejsze reklamacje nie będą uwzględnione. Ogłoszenia do spisu telefonów przyjmuje filia „Dziennika Bydgoskiego” przy ulicy Dworcowej 2, tel. 1299. Na życzenie wysyłamy akwizytora. DRUKARNIA BYDGOSKA, S. A. WYDAWNICTWO „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO” ul. Poznańska 29/30, telefony nr. 315, 316, 326, 1374

Parę koni dobrych nie mniejsze jak 1,60 mtr. kupię za gotówkę. Toruń, skrzynka pocztowa 3. 3169

LEKCJE

Dyplomowana nauczycielka udziela lekcji korepetycyj. Zgłoszenia do filii Dziennika Bydgoskiego pod „Korepetycje”. F-1586

Lekcje gry na fortepianie udzielana na warunkach korzystnych. Naklejska 19. II ptr. prawo. Zgłaszać się od 11-12 i 3-4 po poł. 921

Zapisujecie się na kursy dokształcające i maturalne ul. Świętojańska, szkoła. 1219

Udzielam korepetycji do 5 klasy gimnazjalnej włączając. Adres wskaże filia Dzień. Bydg. F1657

POSADY WOLNE

Bez nauczyciela uczyć się literatury polskiej, języków obcych, historii, geografii, matematyki, etc. Sze egółowy projekt wysła wraz z katalogiem i okazową książką, Wydawnictwo „Pomoc Szkolna”, Wajnera, Warszawa, Bielańska, nr. 5 39. 3193

Fryzjerkę poszukuję. „Zygmont” Gdańska 31. (F-1594)

Przemysławka woda kolońska oznanej doborowej jakości oryginalna lalko firmy Henryk Zak Poznań

Dla propagandy naszych fabry atów przypomniemy kilka pań na stała pensje. Złosz. osobiste od 11-12 i 4-6. Electro-lux, Pl Teatralny 3. (F1647)

Woźnica do rozwożenia ryb z kaucją może się zaraz zgłosić. Wielkopolska wędzarnia ryb, ul. Brzozowa nr. 13. 1627

Starszy student średniej szkoły rolniczej i z gimnazjum humanistycznego potrzebny do pomocy w nauce Zgł. z wymaganiami pod „Energiczny” do Dzień. Bydg. 3187

Piekarza piecowego, dzielnego z kaucją poszukuję. Zgłosz. do filii Dzień. Bydg. pod „Kaucja”. (F1653)

Bezrobotni jako domokradzi i handlarze zarabiają dziennie 10 zł. więcej. Potrzebne 40 zł. „Farma”, Krasńskiego 13 (F1602)

Młodsza słuźca poszukuje Chrobrego 18 II. pietro. (F1625)

Słuźca uczeiwa, umiejąca dobrze gotować, z dobrimi świadectwami, do wszelkich prac domowych najchętniej ze wsi) potrzebna na inajatek w okolicy Bydgoszczy. Zgłosz. Plac Poznański 13, I ptr. prawo, w piątek pomiędzy 2-3. (3153)

Słuźca do wszystkiego niezwłocznie potrzebna. O. Lindner, Długa 7, I ptr. (3181)

Młodsza słuźca, umiejąca wieżnienie pończoch. Górska, Plac Poznański 5. (3210)

Młodsza słuźca potrzebna. — Sienkiewicza 12, I pietro prawo. (F1651)

Poszukuję ucznia piekarskiego zaraz. P. D lecki, Chelmsza, Koleiowa 8. 3167

Młodsza gospodyni wlad. jez. pol. i niem poszukuje posady u samotnej osoby. Łask. zgł. pod „Młodsza” do Dz. Bylg. 3202

Szukam posady do lekkich prac domowych w mieście od 15. 2. Zgłoszenia do filii Dzień. Bydg Dworcowa 2, pod „Lekkie”. F-1641

Poszukuje posady samotny uczeiwy i pracowity do wszelkich prac gospodarczych lub do rozwożenia towarów. Of. do Dz. Bydg. pod „W. S.” 3211

Bufetowy poszukuje posady zaraz lub od 1. 3. 29, z kaucją 1000 zł. Zgłosz. do filii Dzień Bydg. Dworcowa nr. 2, pod „Bufetowy 1000” F-1637

Panienska z lepszego domu poszukuje posady do interesu i do pomocy pani domn. Adres wskaże Dz. Bydg. 3185

Wydzierżawie lub kupię 3-4 pokojowe mieszkanie z meblami. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Dzierżawa mieszkania”. (F1634)

Mieszkania 2-pokojowe (Okole lub okolica) poszukuje dla mego urzędnika. Gottlieb Bohm, Bydgoszcz 4, tel. nr. 1744. F-1639

Stosześdziesiąt miesięcznie dam za mieszkanie 4-5 pokojowe. Pośredników wykluczam. Oferty filia Dzień. Bydg. Dworcowa 2, pod „160”. 1637

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

DZIERZAWY

Wydzierżawie lub kupię 3-4 pokojowe mieszkanie z meblami. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Dzierżawa mieszkania”. (F1634)

Mieszkania 2-pokojowe (Okole lub okolica) poszukuje dla mego urzędnika. Gottlieb Bohm, Bydgoszcz 4, tel. nr. 1744. F-1639

Stosześdziesiąt miesięcznie dam za mieszkanie 4-5 pokojowe. Pośredników wykluczam. Oferty filia Dzień. Bydg. Dworcowa 2, pod „160”. 1637

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

MŁODSZA

gospodyni wlad. jez. pol. i niem poszukuje posady u samotnej osoby. Łask. zgł. pod „Młodsza” do Dz. Bylg. 3202

Szukam posady do lekkich prac domowych w mieście od 15. 2. Zgłoszenia do filii Dzień. Bydg Dworcowa 2, pod „Lekkie”. F-1641

Poszukuje posady samotny uczeiwy i pracowity do wszelkich prac gospodarczych lub do rozwożenia towarów. Of. do Dz. Bydg. pod „W. S.” 3211

Bufetowy poszukuje posady zaraz lub od 1. 3. 29, z kaucją 1000 zł. Zgłosz. do filii Dzień Bydg. Dworcowa nr. 2, pod „Bufetowy 1000” F-1637

Panienska z lepszego domu poszukuje posady do interesu i do pomocy pani domn. Adres wskaże Dz. Bydg. 3185

Wydzierżawie lub kupię 3-4 pokojowe mieszkanie z meblami. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Dzierżawa mieszkania”. (F1634)

Mieszkania 2-pokojowe (Okole lub okolica) poszukuje dla mego urzędnika. Gottlieb Bohm, Bydgoszcz 4, tel. nr. 1744. F-1639

Stosześdziesiąt miesięcznie dam za mieszkanie 4-5 pokojowe. Pośredników wykluczam. Oferty filia Dzień. Bydg. Dworcowa 2, pod „160”. 1637

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

Mieszkania 3-pokojowego z kuchnią i o ile możności z łazienką poszukuje. Oferty sub. „Komfort” do filii Dzień. Bydg. Dworcowa 2. (F-1629)

2 pokoje umebl., kuchnia, przedpokój zaraz do wynajęcia. Pokój słoneczny dla panienski. Świętojańska nr. 18, I ptr. lewo. (F1632)

Od gospodarza poszukuje mieszkania 4-5 pokojowego. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia 20 stycznia 25, I. prawo. (F1635)

WSRÓDNIKA

do przedsiębiorstwa budowlanego, dobrze prosperującego, poszukuje się młodego dzielnego fachowca murarza, lub cieśla, który ukończył szkołę budowlaną. Zgł. uprasza się pod „Fachowiec” Dz. Bydgoski Grudziądz. 3205

Świadkowie wypadku samochodowego z dnia 12 czerwca 1923 r. po południu na ulicy (Gdańskiej), niechaj się zgłoszą do redakcji Dz. Bydg. 3194

Ostrzeżenie! Niniejszym podaję do wiadomości, iż ostrzegam przed kłunem motora od p. Eligjusza Cegielskiego z Szafarni, ponieważ motor jest wspólny i nie dam motora zabierać. Marcela Przysiańska, właśc. młyn, Szafarnia. (3-03)

Poszukuje do interesu rzeźniczego wspólniczkę, przystojną inteligentną pannę lub wdówkę z oskołkiem gotówką, późniejszy ożenek niewykluczony. Zgł do filii Dz. Bydg. pod „15”. (F1631)

Ostrzegam przed udzieleniem kredytów i zaciąganiem długów przez mego męża Walentego Wiśniewskiego z Skórcza, który się z domu oddalił gdyż za nie nie odpowiadam. — Helena Wiśniewska, Skórcz ul. Główna. (3218)

Skradzioną książkę wojskową oraz legitymację unieważniam. Józef Adam, Słowackiego 1. (F1655)

Kawaler (3033) lat 23, subtelny, posiadający restaurację, pragnie poślubić ładną inteligentną niewiastę, posiadającą dla wspólnego dobra do 8000 zł gotówki i wyprawę. Of. wraz z fotografią kierować do Dzień. Bydg. pod „Lat 23”.

Panna z majątku, 32 lat, bardzo ładna, intelig. muzyczna, wykształcona, katol. posiadająca 60.000 zł i dobrą wyprawę, szuka na tej drodze szczęścia, przysto nego bruneta, katolika lekarza, adwokata, lub obywatela ziemskiego, tylko z Pomorza. Panowie poważnie myślący zechcą się zgł pod „A. S. T.” do Dz. Bydg. 3190

Pomorzanie intelig. średniego wzrostu, lat 29, kawaler ma dobrem stanowisku posiada 6000 zł poszukuje celem ożenku intelig. panienski do lat 27 z posażeniem. Łask. of. wraz z fotografią którą się zwraca pod słowem honoru nadsyłać do Dz. Bydg. pod „G. 100”. (3217)

Kawaler lat 40, poszukuje znajomości z panną, wdówką niewykluczona. Najchętniej z branży restauracyjnej Zgłoszenia pod „Restaurator” do filii Dz. Bydg. ul. Dworcowa 2. F-1628

Wdowiec lat 45, posiadający pierwszorzędne przedsiębiorstwo hotelowe poszukuje pannę lub wdówkę do lat 40, cel matrymonijalny. Panie posiadające parę tysięcy zł, lecz też bez majątku zechcą nadesłać oferty wraz z fotografią, którą się zwraca do Dzień. Bydg. pod „H. D.” Rzecz się traktuje serjo. (3201)

Kawaler lat 29, szuka znajomości pań celem późniejszego ożenku. Wdowy niewykluczona. Najchętniej gospodarstwo do 20 morg. Of. ur szan pod „H. Ch” do Dzień. Bydg. 2003

POKOJE

Pokój umebl. dla lepszej panienski z utrzymaniem lub bez od 15 do wynajęcia. Śniadeckich 30, ptr. prawe. 3206

Pokój z niekrepującym wejściem zaraz do wynajęcia. Król. Jadwigi 13, parter prawo. F1646

Pokój umebl. z całym utrzymaniem przy inteligentnej rodzinie przy ul. Dworcowej poszukuje. Zgł do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „J. G.” F1645

Pokój umebl. dla 1-2 pań zaraz do wynajęcia. Naklejska nr. 19, II ptr. prawo. 3190

Pokój do wynajęcia. Gdańska nr. 107. 3223

ROZNE

Obiad smaczny z trzech dań i 1 zł, śniadania 60 gr kolacje 1 zł, kuchnia wyposażona. Restauracja H. Ch

S. p.

Franciszka Hennesowa

z Swendrowskich-Dąbrowska
obywatelka m. Bydg. szez.

zasnęła nagle w Bogu na udar serca dnia 3 lutego 1929 r. o godz. 9.55 wiecz.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek 7 bm. o godzinie 3.15 po południu z domu żałoby przy ul. Chrobrego nr. 7 na cmentarz rz.-katolicki, na który zaprasza wszystkich znajomych i życzliwych stroskana

Rodzina.

F-1653)

S. p. z Radtków

Józefa Sarnowska

przeżywszy lat 30, o czym donosi w smutku pożyżony

Mąż z rodziną.

Bydgoszcz, dnia 6 lutego 1929 r.

Pogrzeb odbędzie się dnia 7-go b. m. o godz. 2 1/2 po południu z domu żałoby Mazowiecka 2, na nowy cmentarz. (F1655)

Wszystkim Przyjaciołom i Znanym, którzy okazali nam do wody swego współczucia z powodu śmierci mojej żony, naszej miłoko hańszej matki

S. p. **Michaliny Sagajło**

w szczególności pani Dr. Zieluskiej, panu Dr. Mieduszewskiemu i Wielbnemu X. Filipiakowi składamy niniejszem serdecznie

Bóg zapłać.

Mąż, synowie, córki, zięć i wnuki.

F1662)

Wszystkim, którzy byli łaskawi oddać ostatnią przysługę kołhan m zwłokom mego s. p.

Józefa Nowosada

a w szczególności Wielbn Księdzu, Panu Dowódcy, Pp. oficerom, podoficerom oraz pracownikom cywilnym 8 Dyonu Samochodowego składają z głębi zbolatego serca płynące

„Bóg zapłać“.

Żona i synek.

3191)

Sprzedam (3195)

4 rury kotłowe

długość 10 mtr., średnica 0 83 mtr., grubość żelaza 13 mm.

R. Kaźmierczak, Inowrocław

ul. Królowej Jadwigi 29 Telefon 413.

Powyższe rury znajdują się u firmy **Eberhardt, Bydgoszcz, Św. Trójcy 2.**

1 milion cegły l. kl.

poszukujemy loco Gdynia. — Natychmiastowe oferty pod „Cegły“ do filii Dzień Bydgosk., Dworcowa 2. (3079)

Uczeń kupiecki

dla mego składu samochodowego poszukiwany. Wyższe wykształcenie jak i znajomość języka niemieckiego warunek. — Oferty z własnoręcznie pisany życiorysem, skierować do:

E. Stadie - Automobile

Bydgoszcz, ulica Gdańska nr. 160. (3258)

„TAKY“ jest niezrównany!!!

Oto opinia panny Suzanny Blanchetti i tysiąca innych kobiet.

Używam stale „TAKY“ i jestem zachwycona tym nowym środkiem. „TAKY“ ma bardzo miły zapach, nie wysycha i niszczy zupełnie wszystkie włoski. My artystki sceniczne i filmowe uważamy „TAKY“ za prawdziwe dobrodziejstwo i najgoręcej polecamy go naszym koleżankom.

„TAKY“ jest nieszkodliwy, w użyciu bardzo nieskomplikowany, w 5 minut po posmarowaniu włosów wraz z korzeniem zanikają zupełnie.

UWAGA! „TAKY“ jest do nabycia we wszystkich kosmetycznych sklepach po cenie 5 zł za tubę.

Generalne Przedstawicielstwo: **A. Bornstein & Co., Gdańsk, Bötchergasse 23/27, telefon Gdańsk 266-14**
Pocztowe Konto Czekowe P. K. O. Poznań nr. 207170.

Światłotwo o „TAKY“ w r. 1923: Miły zapach — natychmiastowy skutek — ekonomiczny, bo się nie psuje. (3241)

„Elefantin“ eliksir barwno-piymolowy

wyrób apteczny W. Pałłaszskiego.

Jak stwierdziło badanie lekarskie, niszczy wszelkie szkodliwe mikroby, a przeto **najlepiej konserwuje żywność i chroni od chorób.**

Butela l. 85. Sprzedawca w aptekach, drogeriach, perfumeriach.

Fabr. Składnica „Pharmachemia“, Bydgoszcz. 2096) Telefon 14-61.

Siła rachunkowa

otrzyma stałe zajęcie w poważnej instytucji, z wynagrodzeniem 125 do 200 zł. miesięcznie, odpowiednio od kwalifikacji.

Wymagania: zdolności rachunkowe, biegłe pisanie na maszynie, gruntowna znajomość języka niemieckiego i ładny charakter pisma. Piśmienne oferty wraz z życiorysem i dowodami kwalifikacji upr. się przesyłać pod „Siła rachunkowa“ do „Par“ Bydgoszcz, Dworcowa 72. (3253)

Zdolnego, uczciwego i energicznego majstra

poszukuję zaraz na stałą posadę do fabryki masowych, sztanconych wyrobów w Poznaniu. — Reflektanci, którzy w podobnych przedsiębiorstwach pracowali i mogą wykazać się dobrymi świadectwami i referencjami zechcą nadsyłać zgłoszenia z podaniem bliższych szczegółów oraz wysokości wymaganej pensji do „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. „5,951“. (3 95)

Czem jest właściwie kawa Hag? Nie zna Pan jej jeszcze?

Jest to prawdziwa kawa ziarnista pierwszej jakości o aromacie i ożywcem działaniu najlepszej kawy, pozbawiona jednak szkodliwej kofeiny. Kawę Hag można pić nawet późnym wieczorem bez obawy o noc bezsenność. Nie szkodzi ona również dzieciom i chorym. Smak jej i aromat jest znakomity.

KAWA HAG CHRONI SERCE

Żądajcie u swego dostawcy kawy paczkę po 100 gr za zł. 2,— lub po 200 gr za zł. 4,—

KAWA HAG T. Z. O. P., GDAŃSK

3198

FRIGORIN-MOTOR

PRZECIW ODMROŻENIOM

2443

Kostjumy maskowe

od zł 5.00

Maski Serpentyne Ordery Konfetti Balony

Artykuły na karnawał wypożycza i sprzedaje najkorzystniej 35342

T. Byłowski
ul. Dworcowa 15a.

NA RATY NA RATY

RADJO

APARATY I CZĘŚCI SKŁADOWE

Największy wybór nowości

ZAKŁADY RADJOTECHNICZNE

Inż. R. i T. JANKOWSCY
Bydgoszcz, Śniadeckich 2. Tel. 11-07. 17408

Auto

dwu osobowe, dobrze utrzymane kupi (3166)

„Impregnacja“
Bydgoszcz Jagiellońska 17.

Etażerki

do muł

poleca tanio w wielkim wyborze (31554)

B. Sommerfeld
fabryka pianin
Bydgoszcz
ulica Śniadeckich 56.

Pierwszorządny interes zbożowy w Kcyni

45 lat dobrze prosperujący, z 2 śpiżniami, z obszernym mieszaniem i dużym podwórkiem, obrót około 2 miliony zł rocznie. Jeden śpiżni nadaje się na surownik i wymianę maki

jest zaraz do wydzierżawienia.

Poważni reflektanci zechcą się zgłosić pod „1000“ do Dziennika Bydgoskiego. (3034)

Kalosze śniegowce

i wszelkie artykuły gumowe przyjmuje się do zelowania i reperacji

E. GUHL i Ska
Długa 45, tel. 1934. (2325)

Żłote medale na każdej wystawie. Zastępstwa: Warszawa - Katowice Poznań - Gdańsk - Lwów

Znawcy kupują Pianina Jafine'go

Centrala Pianin
Bydgoszcz ulica Pomorska 10 Tel. 22-25

23169)

Ceny ogłoszeń 25 gr. za wiersz milimetryowy na stronie 7-lamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 60 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,00 zł. na większych stronach 85 gr. za milim. 1 lam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukiwaczy pracy oraz na nekrologi 20%, zniżki. Większe ogłoszenia zamieszczone wśród drobnych 10% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszenia o tym samym tekście udzielana jest rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia składowe i z zastrzeżeniem miejsca 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.